

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közül minden hirdetésért, egy negyed-szelcet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézetbe bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Uri-utca 450 sz. alatt, 150 emeletben), félévpostán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi és kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának”, cím alatt kértik beküldetni.

Tartalom.

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Halálozás. Gróf Széchenyi István és az időszakai sajtó, nyelv és nemzetiség ügyében. (IV.) Hibaigazítás. Fővárosi hírek. Nemzeti színház. Egyesületi közlés (Hangász-egyesületi táncvizsgálatom.) Felsőoktatás a Pesten felállítandó protestáns főiskola ügyében. Meggyűlési tudósítások: Sárospalotáról, Zaláról, Vasasról, Szepesről, Somogyról, Hevesről. — Rövidközlés: Borsod megye közgyűléséről. Óvása és nyilatkozata Ghika Antal zalamegyei tőrőnek. Nyilatkozat Pozsegából, a zágrábi német újság szerkesztője ellen. Nyikos Mihály nyilatkozata Hirlapi kalászkok.

Németország (Haladás anyagi és szellemi tekintetben.) — Franciaország (Választások; Budget. Algír gyarmatosítása Orosz-angol szerződés. Czukor-ügy. Az angol lapok lealázó hangulata.) — Spanyolország (Forrongás Barcelonában 's ingerültség Anglia ellen. Hajóépítés, csatornázás. Választási időszak munkálata.) Nagybritannia (Wellington védelmezi a kínai és afgani háborút.) — Belgium (Miniszter-változás hírek.) — Dánország (Hajóhad és hajózás.) Északamerika (Töng vagy bukástörvény.) Egyes közlések.

Hivatalos és magánhirdetések.

Magyarország és Erdély.

Az erdélyi nmlu kir. kormányzók méltóztott Cs. sz. királyi Bors György 's malomfalvi Szász Ferencz előléptetésükkel tisztségbe jött tartományi pénztárosti hivatalokra n. Bacsoni Incze József 's Hirling Leopold Károlyt tart. főbiztossági r. inokokat, Török Elekét pedig főkormányzói fizetéses r. inokká kinevezni. Székely Ferencz esztergomi kanonok, apát 's főesperes f. hó 10-én reggeli 4 órakor élete 63dik évében örök létre szenderült. — Béke portó hamvainak.

Pest, február 25. 1843.

Gróf Széchenyi István és az időszakai sajtó a nyelv 's nemzetiség ügyében. IV.

Több hónappal előbb, mintsem gróf Széchenyi István elnöki beszéde elszavaltatott volna, — akkor t. i. midőn a szomorú emlékeztető mult évi zágráb-megyeyi tisztújítási események olly fájdalmasan hatottak mindenkire, szerényen 's néhány rövid szóban kimondók, hogy nyelvünk 's nemzetiségünk terjesztésében hibáztunk mi magyarok; melly alkalommal ebbeli figyelmeztetésünk csak általános vala, mert egy különös ki nem fejezhető érzelem sejtető velünk: hogy jobb talán a felingerlett kedélyek közepett a specialitásokat kerülni, egyszersmind remélvén, hogy hibáink őszinte elismerésével a minden oldalról mutatkozó ingerültség csilapításához járulandunk némileg. — Néhány hónap lefolyta után velünk hasonlólag lépett fel terjedelmes és példátlan hatású akadémiai beszédében a nemes gróf, a nélkül hogy szükségesnek látta volna ő is az elkövetett hibákat egyenkint elősorolni. E részben egyező vala mindkettőnk figyelmeztetése, — annyiban mégis lényegesen eltérő, hogy gróf Sz. Istv. elégnek tartá esupán a magyar-ajkuakat noha méltán de mégis egyoldalulag, az elkövetett túlbuzgósági hibákról való; — mi pedig már azon alkalommal oda nyilatkozánk, hogy az e tárgyak körül elkövetett hibák mindkét részről közösek.

Hogy nemcsak mi, de szlávajku rokonink is nyelvük terjesztésében túlbuzogtak, ezt olly annyira igaznak tartottuk, 's tartjuk még most is, miszerint nem hihetjük, hogy léteznek — még a legbuzgóbb szláv barátot sem vevén ki — ember, ki fentebbi állításunkat kétségbe vonhatná, 's azért nem valánk megfogni képesek, mikép feledhető ki a tisztelt gróf híres akadémiai beszédéből a mindkét részről egyformán érdemelt megrovást, 's csakugyan, ha nem tudnók, hogy gróf Széchenyi honi ügyeinket szorgos figyelemmel szokta nemcsak követni, de a mutatkozó hibákat megismerni is, könnyen azon bal hiedelmebe valánk esendők: hogy ő vagy helyesli mind azt, mi másrészt a nyelv ügyében 's ürügye alatt történt, — vagy hogy a történetekről épen tudomása sincs. — Azonban ha szabad volt volna is e tekintetben némileg kételkednünk, ez tökéletesen megszűnt azon levelezés által, melly egy született 's buzgó szláv, és gróf Széchenyi István között lefolyt 's melly történetesen kezünkhez jutott. — Amaz német leveleiben nagy dicsérettel halmozá el a főt akadémiai beszédéért; a grófnak erre adott ugyanazon nyelvű válasza pedig az, melly minden létező kéttséget eloszlat. — Kiviláglik ennek tartalmából, hogy velünk egyetértőleg elismeri a nemes gróf, miszerint a nyelv 's nemzetiség ügyében hibák

történetek mindkét részről, vagy mint magát kifejeznie tetszik, „intra et extra muros“ sőt ebből kétségtelen, hogy erős szavakban ezeket kárhoztatja is, egyszersmind hallgatását, vagy ha úgy szabad nevezni, egyoldalúságát okokkal támogatja, mellyek azonban, eleve legyen mondva — bennünket ki nem elégtének.

„En illyesmit elveimhez képest magyar létemre nyilvánosan nem róhatok meg“ így szól gróf Széchenyi István, és így egyoldalú fellépésének kulcsa e történetes körülményben rejlik: hogy ő magyar ajkú; mert hogy magyarok vagyunk mindnyájan, kike magyar földet lakjuk, mindnyájan ugyanazon egy magyar szent koronának tagjai, ugyanazon egy magyar királynak hű alattvalói, ugyanazon egy magyar alkotvány védeitei, ezt tudja gróf Széchenyi, 's érzi úgy, mint senki jobban; hallgatott tehát, mert magyar a j k u; és csak bennünket magyar ajkuakat korholt; mert azt hiszi, hogy „visszahatások lehető elkerülése végett mindenkinek, kirekesztőleg saját ajtája előtt kellene sepernie, 's nyilvánosan csak a magához hasonlókat 's vele egyenlő születésűeket felelőségre vonni.“ — Az így felállított elv elvonultán véve tanusítja a valódi statusférfiut, ki nem mindig azt tekintti, mi szabad, de azt is, mi tanácsos, 's miután e helyes tért, melly e szavakkal „quid consilii“ van környezve, szemléljük a tiszt. gróf által kijelölve, mellőzzük miis azon fonák állás kitüntetését, mellybe helyzetetnek bárki, ha honi ügyeink elintézésében a most érintett elvet, vagy a mint a nemes gróf magát kifejez, e „juris eszméjét“ volna kényszerítve szabályul tekinteni; — mellőzve tehát a fentebbieknél fogvást a jogszerűség szempontját, azon kérdésre szorítjuk egyedül véleményünket: vajjon tanácsos vala-e a jelen esetben a nemes gróf hallgatása? 's mi határozottan „nem“ mel felelünk. — Nem volt pedig tanácsos azért, mert egyrészt azon dicséretet által, mikkel különajku polgártársainkat, nyelvük melletti törekvésök miatt akadémiai beszédében halmozá, másrészt pedig azon mulasztás következtében, minőfogva az általok elkövetett hibákat érintetlenül hagyá, azon balhiedelmet gerjeszté ezeknek gondolkodni, vagy legalább helyesen gondolkodni nem tudó tömegében, mintha helyesen történetek volna mindazok, miket ők tévutakra csábító vezérek szép hangzatu szavai által elámitva tevének. *) Hibás véleménybeni erősítés tehát egyik káros következménye az általunk megrovott egyoldalú fellépésnek. — Ehhez járul, hogy mi magyarok amár egy időben végvonaglásához közelített nyelvünk és nemzetiségünk ügyében kissé túl szoktunk buzogni; így szól legalább a tisztelt gróf, 's mi nem mondunk ellene; — de ha így van, tanácsos-e a különben is felhevült érzelmelet még inkább ingerleni? 's vajjon mi szül nagyobb ingerültséget, mint ha kettő a hibás, és csak az egyiknek hibája korholható kimélet nélkül, a másiké pedig elhallgattatik, vagy épen szépitetik. — 'S így, ha igaz is, mit már egy alkalommal méltányolva említünk, t. i., hogy a tiszt. gróf akadémiai beszéde által megnyugtató különajkú polgártársainkat az iránt, hogy a magyarok nyelvök, és nemzetiségök terjesztésében a jogszerű korlátokat túl nem lépendik, vagy legalább hogy e túllépést részéről ellenzendi; 's ha igaz is, hogy ezen megnyugtató e tárgyban politikai fellépésének fénypontja, 's legüdösebb eredménye; de másrészt szinte nem tagadhatni, — hogy a mint a túlbuzgó magyarok túlhevét nem csilapítá, úgy mint ezt már fentebb érintők, a különajkuakban balhiedelmet is erősített; azon balhiedelmet, mintha ők nem hibáztak volna. A kérdéses levélben ohajtását fejezi ugyan ki a tiszt. gróf az iránt: „vajha támadna egy buzgó szláv, ki részükről is a „mea culpa“ elmondaná! — Ez valóban kívánatos volna! — De ha illy fellépés nem történik, mint ekkorig csakugyan nem is történt: kötelesség-e, sőt szabad-e, vagy ha úgy tetszik tanácsos-e hallgatni csak azért, mert szláv ajkuak nem vagyunk? — Jaj nekünk, ha olly ellenséges egymás

közötti állásunk, hogy hibáinkat kölesönösen elne mondhassuk, főleg ha minmagunk hibái elősorolásával teszszük a kezdetet. —

'S illy helyzetben volt a nemes gróf, sőt nézetünk szerint e tárgyban fellépése sikeresebb, mindenesetre pedig könnyebb lett volna, mint a legbuzgóbb szláv. — Kitévő 's ritka elszántságu férfias jellem kívántatik arra, hogy olly férfiu, ki a sokaság tömjenező éljenezéséhez szokott, egy túlbuzgó nagy tömegnek, — pedig hogy illyes a szlávok közt is léteztek, maga a gróf elismeri, — nyilvánosan szemébe azt mondja: „hibáztál“; 's még szilárdabb jellem arra: „én veled hibáztam.“ „Pour faire cela, il faut être a votre hauteur.“ Illy cselekvésre Széchenyi lelki magassága szükséges; — minek tehát másoktól az igen nehezet kívánni, mi ha történt volna, vagy történeznék is, vajmi kevés sikert ígérne, mert vagy buzgó vala ügye mellett, 's kitévő állásu az, ki illy férfias lépésre szánta, vagy szánandja magát, 's akkor a fellépési nehézségen felül, még könnyen mint ügygyanúsító tekintetik, vagy nem illyen, 's akkor fellépése hatástalan, mindkét esetben pedig kevés sikerű; 's azért nem mondhatjuk eléggé: bár ne hagyta volna a tiszt. gróf érintetlenül a másrészt elkövetett hibákat!

Általában rendíthetetlen meggyőződésünk az: mindenkinek 's helyzeténél 's ismereténél fogva jogosítva van honi ügyeink elintézésében befolyással lenni; — jogosítva ezen egyszersmind bárhol mutatkozó hibákat kitüntetni, — illy kitüntetés pedig tanácsos mindenkor, ha mellőzve az ellenségeskedést, mellőzve a sértő gúnyt, minden szavainkban az tünik ki: hogy ezek oda vannak irányozva, miszerint megszüntessük az elkülönözést, a gyűlölet lángját oltjuk, és a szeretetet szentesítjük. — Ha illy célzattal 's a kölesönös gyarlóság méltánylatával szóalunk fel, akkor van az igaz érzelmelet kifejezésében az igazságnak egy hangja, melly ha nem képes is mindenkor a kételkedést eloszlatni, mindenesetre mégis azt eszközöli, hogy az őszinte szavak sértésnek ne véssenek. Illy szellemből kiindulva adandó alkalommal elősorolandjuk szláv rokonainknak nyelvök ügyében elkövetett hibáit; — biztossan remélvén, hogyha gyenge szótunk a várt sikert nem szürendi is, mégis ellenhatásos ingerültséget nem okozand. — Azon alkalommal még néhány más nézetet is adandunk elő megmutatására annak, hogy gróf Széchenyi István abbéli állítása: mintha a szláv mozgalmak magyar túlbuzgóság-szülte reactio volna, egyoldalú.

Különböle dolgaim által szerfelett elfoglalva, Önnek Nről hozzáam intézett becses levelét illetőleg egyedül arra kell szoritkoznom, hogy rólam szíves véleményeért ezen legőszintébb köszönetemet nyilvánítsam. Nagyon örvendek, hogy némelyek és ezek közt NN. ur is beszédemet jóakarólag fogák fel. Beesület és legűszintébb szándék lakja keblemet; úgyekszem helyesen cselekedni, és nem tartok senkitől, 's ekkép remélem, hogy a honban levő külön nemzetiségek súlyos kérdésre néve is tán legközelebbi akadémiai beszédem által in ultima analysi, miután a kedélyek egykissé csilapultabbak lesznek, több hasznot mint kárt fogtam okozni. — Az úgy nagyon el van hadarva, 's nem egy könnyen, nem egy hamar lesz ismét rendezhető. De semmit nem kell kísértetlenül hagynunk. Visszahatások lehető elkerülése végett, úgy hiszem, mindenkinek kirekesztőleg saját ajtája előtt kellene sepernie, és nyilvánosan esupán a magához hasonlókat, és vele egyenlő nemzetbelieket felelőségre vonni. Ebben a jury eszméje, philosophiaja rejlik. En ehez képest legközelebbi beszédemben csak a magyarokat vádolhatám, és a tótokról 's at. hallgaték. Ha azonban in camera caritatis, négy szemközti, akarunk a dologról szólni: meg kell vallanunk, hogy a kérdéses elhíbarásban — ha így nevezhetni azt — épen minden ingyde dologban nálunk, nem kevésbé vétkeztek intra mint extra muros: és némely német, némely szláv valóban azt látszott szándékba venni: a csak most fejledező, focus-nélküli magyart egyenesen örültség- és kétségbeesésre hozni. A harcz nem egyenlő. A német, a tót, ép nemzetiség alapján áll; a magyar ellenben homokhalmon, mellyet a német és tót elem mos körül, 's napról napra keskenyebbíteni fenyeget. Az egyik félnek phlegmája, netalán méltóságos tartása ennélfogva nem különös erény; míg a másiknak ingerültsége 's néhai dulfulása nem csuda, hanem természetes következménye azon nyomorú kétes helyzetnek, mellyben a magyar, nemzetiségét tekintve, még mindig létezik 's mellyet ez okból — az alkotmányi sajtó érdeket ide nem is érte — valóban egykissé több mérséklet- és méltányérzettel kellett

*) A levélnek magyar értelmét — illy cselekvésre felhatalmazottak levén — nyomban jelen értekezésünk után közöljük.

*) Hisz nálunk is, mint nálunk, létezik egy gondolkodni nem tudó vagy nemakaró néptömeg, 's ott is vannak tévutakra csábító vezérek, 's agitatorok.

volna tekintetbe venni. Én azonban illyest elveimhez képest magyar létemre nyilvánosan nem róhatok meg. Adja Isten, hogy egy nemesszívű szláv találkozzék, ki körülbelül illyképen szólna: „A magyarok saját magokat kezdik vádolni; 's ez lovagias. Nekünk is el kellene e szerint mea culpa-akat mondani, és a magyarokat nemcsak érettségre fejlődni hagynunk, hanem még segítenünk; főképp mintán alkotmányuk, habár nem is tökéletes, még is jobb mint semmi 'sat. — 's még mindig gyönyörű családi kötelék fonódhat nekünk közöttünk hosszú időkre, mely kapcsolatban az övéihez vonzó szeretet tisztán, mások gyűlölete nélkül, állhatna meg 'sat. Gr. Széchenyi István.”

Hibaigazítás. Lapunk I. évi 6. számában a „Szerény Ohajtások” című füzékben 42 l. 2. hasáb 10. sorb.; 's kissé alább a 21d. sorb. „országgyűlésleg” helyett olv. „országgyűlésig” — Nem különben a 12d. számban a hasonló című füzékben (90 l. 3dik has. 30. sorb.) „kebelünkben” helyett olv. „kebelükben.”

Fővárosi hírek.

♣ Pest, febr. 24én. A hajóhid berakásához csakugyan hozzáfogtak, mindkét parton szorgalmasan dolgoznak, mi azon reményre jogosít, hogy holnap már élvezhetendjük a szabad közlekedés jótékonyosságát.

— F. hó 23d tartott a belvárosi nemzeti iskola fi- és leány-növendékének nyilvános vizsgálata, szép vendégkoszorú jelenlétében, melyet a gyermekek növelését 's oktatását, mint egyik legfőbb kötelességüket soha szem elől nem vesztő szülők, a főtiszt. belvárosi plébános és prépost ú. nsága 's a városi polgármester mint igazgató képezték; Németh Endre ur, ki ezen intézetet fáradhatlan szorgalmu felügyelésével 's oktatásával vezeti, ismét újabbon bizonyította, mily sikeresen lehet a zsenge ifjuság elméjét és szívét képezni a tanítónak, ki szent hivatást érezve e szép polgári pályára, elkészültlen lépett arra fel. Örömmel tapasztaltuk igen számos tanítványai előmenetelét a tanulmányok külön nemeiben, 's főleg örömmel azt, hogy növendékei általában szép tiszta kimondással adják elő a magyar nyelven tanult tudományokat. Mi valamint Németh E. ur érdemeit hálisan emlíjük, ugy más részről csak szerencsét kívánhatunk a szülőknek és szerencsét a hazának, hogy e zsenge honpolgárok jövődi sikeres munkálkodására a haza szent érdekében illy értelmes fáradhatlan, csüggedetlen, szóval: hivatással készültséget párosító tanító őrszemei alatt engedik növekedni 's előkészíteni. — Ugyanezen vizsgálat alkalmával az intézet egy növendékének ónrázait mutatá elő az érd. tanító ur. E növendék Grimm Rudolf, 10 éves pesti fiúcska, ki valóban meglepő ügyességet fejt ki rajzaiban. Ő csak önmagától tette e próbákat; a talentom benne félreismérhetlen, kivált a genre-rajzokban. Ohajtható volna: találkoznék a kis természeti művészek jöltevő maccenása, ki alkalmat szolgáltatna a nyilatkozó képesség kifejtésére.

— Olmicer József, tulajdonosa egy fiú-nevelő intézetnek, mely a legközelebb lefolyt 1842dik évi oct. 15ő napján nyitattott meg, — jelenti a t. cz. közönségnek; hogy az eddig már oktatására bizott növendékeken kívül kik e f. hó 17én délutáni órákban teendnek próbatétet tanulmányaikból, az iskolai év második folyamára is befogadhat intézetébe még néhány fiú gyermeket, akár 15ő akár 2dik tanítványi osztályba helyeztetendőket; a főlvetel és föltételek iránt vele vagy személyesen vagy bérmentes levelek által értekezhetni; lakása kalap és himzúteuca szegletén 309. szám alatt.

— Sajátszerű fejlődés mutatkozik a Vieuxtemps és nemzeti színház igazgató Bartay úr közt folyt pörben. Ezen ügy annál nevezeteseb 's érdemesb a följegyzésre, minél jobban tünteti ki a különböző vélemények ellentéteit, minél élesebben jellemzi egyéni 's testületileg a fővárosi közönség részvétét 's ellenzésének tetteges működését — színházi ügyek körül. Előttünk fekszenek az e tárgyat illető oklevelek, 's ezeket egybevetve a szerte szárnyaló hírekkel, pletykákkal, 's néha szinte dühös kifakadásokkal, nem mellőzhetünk néhány észrevételt, melyek bármi sajnossal legyenek is, a dolog némi felvilágosításának érdekében, mennyire ez hatalmunkban van, elkerülhetlenek. Bartay urnak a mult számunkban közölt nyilatkozatából kitetszik: mikép ez jó lélekkel hívé magát jogosítottnak azt hirdetni: hogy Vieuxtemps úr csak a nemzeti színpadon hallatandja magát, mintán a művész, szava szerint, februarnak legfőbb 16káiig mulathat csak városunkban. Ez ellen Vieuxtemps kikelt, mikép más lapokban megjelent, a miénkhez pedig mellékelt nyilatkozata, 's b. Eötvös József utóirata tanúsítja; — de csak a szerződésben kikötött négy hangverseny elmúltával, 's a körülmények oda fejlődésével, hogy a művész tovább is maradhat városunkban. Ezen nyilatkozatában azt mondja a művész: mikép azon hirdetés egészen az ő tudtán kívül tétetett, 's védelmezői ezt igen természetesnek találják: minthogy ő nem ért magyarul. De e szerint igen természetes volna: hogy V. ur most sem értené meg a tett hirdetést, miből

önkénty következik, hogy mások magyarzták meg neki a hirdetés tartalmát; — mit tehát ezen mind Vieuxtemps urnak, mind a nemzeti színháznak valódi barátjai mindjárt eleinte tehettek volna, őt figyelmeztelve: hogy vagy tegyen ovást azonnal a balul értett, de jó szándékból tett hirdetés miatt, vagy ha utóbb a körülmények változása hozta csak magával a hír alaptalanságát (mely azonban a priori, férfiszó szilárdságába bizván, minden esetre alapos volt,) ne tegye ki az igazgatót olly éles compromissionak, hanem keressen módot egy medius terminusra, mely által mind az igazgató iránt méltányos, mind önmaga iránt következetes maradjon. Ez nem történt; hanem átadatott a nyilvánosságnak Bartay úr megtámadtatása, még mielőtt ez (caudatur et altera pars!) kihallgattatott volna. Ez természetesen zavart szült a közönségben, mert némelyek Vieuxtempst tarták ingatag embernek, sokan, pedig fájdalom, igen sokan, az igazgatóra rótták a hibát: mintha csupán alacsony speculatióbul tette volna a hirdetést úgy, a mint tette. Kezdek beszélni, hogy a fiatalág ki akarja a művészt fűtyölni a német színházban, — 'sime, — o átka a gyanúsítások korának! — voltak mindjárt ollyak, kik Bartayt nemtelen bujtogatásrul vádolják, és szörnyen eliszonyodtak a leendhető kifűtyülés hírére, mely ugyan olly emberre, mint V., nem vethet homályt, hanem legfőlebb a fűtyülökre; de más részről emlékezünk, hogy nem igen irtóztak egy tetteleg bevégzett fűtyülést ugyan a német színházban köz verekedéssel torolni meg. És miért mind e zavar? Egyszerűen azért, mivel Vieuxtemps és védelmezői a joghoz, a szerződés irott, hideg, mereven betűjéhez ragaszkodtak, 's a méltányosságot, úgy látszik egészen kifeledék a számadásból. Olly időben élünk e, hogy a méltányosság semmit sem nyom a mérlegben? O uraim, lehet valaki teljes jogában, 's azért más iránt még is kiméletlen, méltánytalan, sőt embertelen is; — illy példákat már a jog tanulásával foglalkozó kezdők is akár mennyit mondhatnának! Ha tehát volt is valami a dologban a készülő botrányra nézve: reméljük azt a műveltség nevében, hogy elmaradand végkép, annál is inkább, minthogy végre úgy látszik, csakugyan ráakadtak a medius terminusra, 's Vieuxtemps ismét egyszer a nemzeti színpadon, 's pedig engesztelőleg nemzeti köz célra játszik. De más részről hiszszük azt is: hogy az igazgatót gyanúsító vélemény megszünetendik. Nem hallgathatunk el egy fájdalmas észrevételt: hogy valami ügyet védelmezni akarók ne válaszszanak csempész-utakat a nyilvánosság ellenében. Ugyan is V. és Burak szerződésének, mely a mult P. Hirlapban, 's a Regelőben megjelent, lapunkba iktatása is szándékolaték; de a kézirat a szerkesztőség mellőztével, 's tudtán kívül egyenesen a szedőnek nyújtatott egy úr által, kit ő nem ismert, 's ki a szerkesztőségnek maig sem jelentkezett, 's azért a cikket föl nem vehettük. Szerkesztőség jogába illy módon vágni akarni — sem liberalis sem conservativ elvekkel meg nem egyezik, miért is ez úttal ünnepélyes o v a s t teszünk minden történéstől illyféle nemcsak méltánytalan, sőt jogtalan kísértések ellen.

Nemzeti Színház.

Hétfőn febr. 27kén 1843. bérfolyamban a nézőhely teljes ünnepélyes kivilágosításával az éhség, és inséggel küzdő csehországi szegény érczhegyi lakosok fölsegülésére fog adatni; BALEJ. Nagy opera 5 fől. Scribetől, zenéje Aubertől. Az ötödik fölvonási báljelenetben az ismeretes „Hunyady Mátyás magyar király hazaérkezése Csehországból” diszmenet ismét elő fog adatni. Markovics assz. a jótékony cél iránti tekintetből, Amalia szerepében, mint vendég, szivességből — lesz szerencsés föllépni. Az inség, melynek enyhítésére ezen előadás által alkalom kínálkozik, sokkal kiáltóbb, mint sem hogy irgalomgerjesztés tekintetéből, hoszasan kellene ajánlani a mélyen tisztelt t. cz. közönség könyörületébe; vajha hő részvét által bár néhány szenvedő felebarát inségének súlya könnyítenék! Azért sietett alulirt, ezen előadással minél előbb, a baj, bár mi kis részben enyhítéséhez járulni. — Az e hönapi előadási rend azonban a bérlok igényei megsértése nélkül, már több bérszünetet nem engedvén, az előadás bérfolyamban leend, de minden bérloknek szabadsága levén jegyét megfizetni, ha teendi, arról, mint a szinte más mellékes adakozásokról, melyek a jegydíjakon fölül fognának fizettetni, nyugtatványok fognak kiszolgáltatni, 's az adakozók névjegyzéke hírlapok útján közönségessé tétetni. — Egy fényes báléji vigalombani részvét, számtalan inség könyűit törölheti le, 's helyébe hála, 's örömkönyveket varázsolhat elő,

melyek mindegyike föl ér a nemes szívek előtt egyegy gyémánttal. Minél nagyobb segélyben részesítendi a t. cz. hazafiúi közönség nagy lelkű kegye az ügyefogyottakat, annál szerencsésbnek érzendi magát Pesten febr. 23kán 1843, a nemzeti színház igazgatósága.

Felszólítás a Pesten felállítandó protestans főiskola ügyében.

Épen két éve már, hogy a dunamelléki reform. egyházkerületnek a pesti főiskola tárgyában felhatalmazott választmánya e nagy és fontos ügyben felszólítását közre bocsátá, és felszólítá hitsorsosait, nyujtanának áldozatot egy nevelő intézet alkotásához, melynek alapzata a haladott kor igénye legyen; 's kup-ablakán át végig derítse minden termet a polgárisodás napmelege; alkotásához egy intézetnek, mely az életet és műveltséget a tudománnyal közvetítse 's a bizalomnak zálogjel legyen, hogy a protestans magyar a nemzetélet közép tüzpontjából parragi térre kiszorítva nincs, 's mintegy külvárosi darabosságra kárhóztatva már többé nem lehet. — És felszólítja minden honpolgárt, nyujtaná segédkezést egy olly intézet alkotásához, mely hatalmas egy tényező leend, hogy Magyarhonnak fő városa, mint kell és illik, magyarrá legyen; és felhívá segélyre az emberbarátokat, kiknek szívökhez a felekezetség szűkkelő érzete nem férkezhetik, kik az emberben a testvért szeretik, az emberi nem közös istenét akármely templomban imádjá bár, kik tehát tudják, hogy a ki embert növelni segített, az emberiség isteni céljának áldozott, 's dicsőítette a mindenható. —

És a főiskola ugyan még nem áll, de a fölszólítás még sem maradt süketlenül. — Szép a lelkesedés lángmelege. Teremt az, — míg a kitűrés méhszorgalommal csak alkotni tud; de fa nem nőhet, gyümölcs nem érhetik egyetlen éjnek átfordulatán, 's hol a cél ollyan, hogy hozzá máról holnapra jutni nem lehet, ott a kitűrés szelid buzgalma talán még biztosabban célhoz vezet, mint az ellobbanó lelkesedés. — 2438 részent aláírási-iv, részint adakozó könyvecske közül, (melyek beküldésének határideje még kitűzve nincs) a nyomtatásban szétküldött 2 iv „K i m u t a t á s” szerint önkint 293 küldetvén be; ezeken már is 51,952 pft. van aláírva, — az azóiai beküldések itt még számításba nem jöhetnek.

És ha megemlékezünk azon pártfogásra, melyre ügyünket a hatóságok méltaták, ha végig tekintünk az aláírók névsorán, lehetetlen magasztos örömet nem éreznünk, hogy isten kegyelme olly időszakot érniünk engedde, midőn a vakbuzgóság ideje lejárt, 's ember embertől, honfi honfitól valláskülönbség miatt testvéri jobbját nem tagadja meg. — És ha már ezek szerint a fogalmazott tervhez hű csatlakozás, az aláírások haladása, 's az ügyvezető választmány egyéb előkészítő lépései nem hagynak kételkedni, hogy a szeretet indúlatá, melyen az ügy reménye feneklik, hitünkkel meg nem hiusítandja, van egy hatalmas eszme, melyet a pesti reform. főiskolának indítványa költe fel, melynek fölvilágosítását a magyarországi protestantismus ihletes magasztaltsággal fogadá, 's a sokat hányatott hon, mely annyiszor érezé a szakadozás átok-ostorát, őszinte helyesléssel üdvözlé. Értjük a protestans két testvér felekezet egyesülésének eszméjét; mely, — ha férfias akarunkhoz isten kegyelmes áldása járul, — a magyarországi protestantismusnak a mint régi vágyát teljesítendi, úgy jövedője épületének kőszirt-alapul szolgálhatand.

És az isteni gondviselés ugy akará, hogy az ige, — az unio igéje — melyet a pesti főiskola tervezése költe fel, legelőször is azon főiskolában lépjen életbe; 's a testvér két egyház egybeolvadása, melyet mindkettejük egyetemes egyházi gyűlése a szentesítő „l e g y e n” szóval már megpecsételt, épen ezen főiskolában lejjemegtesült magkövét. — Igen is a tervezett főiskola, melynek létesítése végett hitsorsosink, honfitársaink 's minden emberbarát részvétét ezennel újra 's növekedett reménynyel erősült bizalommal felhívjuk nemcsak reform. főiskola többé, 's mi kike részvétért esdeklő szótát emelünk, már nem csak a duna melléki ref. egyház kerület választmánya vagyunk; hanem egyesült protestans választmány szól a hazához, szól hitsorsosihoz ime sorokban, 's pesti protestans főiskola az, melynek ügyében szavunkat emeljük.

Vannak dolgok, kiknek egyszerű neve erős meggyőződést képes gerjeszteni, 's hatalmasb üszön az ép kelnek, mint az ékes szó minden özőne. Illyennek véljük imez ügyet is. Azt tehát azon szent hittel ajánljuk a közrészvét pártfogásába, hogy mindazok, kik már eddig is áldozatkészséget bizonyítának, áldandják velünk a gondviselést, mely eldarabolt erőnk egybeforrásának reggelt immár felhozta ránk; kik pedig az ügyhöz járulni még tartózkodtak, mivel a terv kiviteléhez talán

erős bizalmuk nem vala, most immár meg nem tagadandják részvétüket; miután ha még volt valamire szükség, mi a kivétel reményét bizonyosságra emelje, azt egyesülésünkben még a legkétkedőbbek is minden bizonynyal felalálandják. —

Minék bővebb kezességűl örömrünkre válik ügyünk barátait egy lényeges állapotásról értesíteni. Kezdetben ugyan is, midőn az első aláírási ívek szétbocsátatának, a pesti fő iskola ügyében felhatalmozott választmány az aláírókat biztosítani kívánván, hogy áldozatok nem leend hasznátalan, kijelenté, miképen az alapítványok kamatai, 's a többi aláírások csak akkor lesznek befizetendők, ha a tervezett 250,000 pft. egészen aláírva, 's a fő iskola létesítése biztosítva leend. — E biztosításnak célja világos, tudniillik az, hogy mit az emberszeretet nevelésre, még pedig nem másutt, mint pesti fő iskolában nevelésre szánt, az használatlanul nem heverend, hanem valóságos célra fordítandók. Most tehát, midőn az egyesülés a már aláírások által előbb biztosított erőt annyira növelé, hogy a törvényes előzmények kieszközölése után, a tervezett fő iskolának nemcsak elemei, alsóbb 's középső osztályait azonnal létesíthetnők, hanem a felsőbb osztályok létesítését is tetelgesen megkezdhetnők, az alulírt választmány abban állapodott meg, hogy mihelyt a tanítási rendszer iránt bejött derék pályamunkák egybevetéséből, a fő iskola egész szerkezete kidolgoztatván, annak felállítására ő Felsőének kegy. jóváhagyását a törvény értelmében megnyerni szerencsénk leend, már öszvegyült, 's még idő közben gyülemőnek reményelt erőnkhez képest a pesti protestáns fő iskola felállításához, 's fokontint megnyitásához azonnal valósággal hozzá fogandunk; minélfogva az aláírások eredeti lényeges föltétele, t. i. a tervezett főiskola valóságos megindítása teljesülvén, teljes bizodalommal reményljük, hogy tervünk nagy lelkű pártfogói között nemcsak senki nem akadand, ki ígérétének beváltását a 250,000 pft. utolsó állérének is begyűlésétől felfüggeszté, sőt mindenki sietend aláírásának haladéktalan beváltásával a fő iskola megindításához; mint nemcsak az eredetileg tervezett, hanem azt jóval meg is haladandó pénzalap begyűjtésének legűkerebb eszközehez hozzá járulni.

Azonban, ha bár szentségtörésnek tartanók is hinni, hogy akadhasson ember, kinek a tervezett főiskola iránti jó akaraját az egyesülés magasztos eszménye megüthetné, azon egyesülésé, melyben a magyarországi protestantismusra, 's a szakadozott hon érdekességére annyi áldásnak magva csirázik, sőt erősen meg vagyunk győződve, hogy ez a már létező rokonszenvet csak éleszteni képes, hol pedig még nem volt, teremteni fog, mindazáltal sem hozzánk, sem szent célunkhoz nem illelének mások akaraját az erkölcsi kényszerítésnek még csak árnyékával is illetni; miután tehát eredetileg nem egyesült azaz protestáns hanem csak reform. fő iskolára történt a felszólítás; ezennel folyó évi június hónap 10ik napját oly módon tüzzük ki nyilatkozásra határnapul, hogy ha találkoznék az aláírók között, ki a pesti reform. fő iskolának protestáns fő iskolává fejleménye miatt aláírását visszavonni akarná, azt a kített határnapig az alulírt választmányhoz alkalmilag vagy bérmentesen küldendő levél által bátran kijelenthesse; a ki azonban a kített módon nem nyilatkozik, annak mindenkitől alapos reménnyel várt hallgatása törvényes erejű megegyezésnek fog vétetni; 's ugy általunk minden intézkedés, mint minden további aláírás 's a pesti protestáns fő iskola számára történendik.

Emberi értelem, 's a dolgok fogalma egy mintára mind nem szorítható, 's azért lehetnek, kik a pesti protestáns főiskolára nem azon rokonszenvel gondolnak, minőt minden honpolgár keblében tenyészni ohajtának, de van mégis egy, miben reményljük minden protestáns, 's ki ez ügyet a protestantismus szempontjából tekinti, velünk kétségtelenül egyetért: 's ez az, hogy a magyarországi protestánsoknak nincs becsebb kincsök, mint ama törvényesített jog, miszerint iskoláikat ön magok rendezik és kormányozzák; — ezen megbecsülhetlen jogot a magyarországi protestantismus cserébe semmi engedélyért sem adhatja; ezen jognak — egy protestáns főiskolának épen Pesten, a haza szívében felállításával — gyakorlatára hívnak föl a nevelés igényei, 's velők a hon és nemzet-szerelme; ez viszhangot költend polgártársaink, hitsorsosaink nemes keblében, 's az istenigondviselés, mely napjainkban épen ezen terv által költé fel százados sírjából az egyesülés ígétjét, az emberi nagylelkűség bőkezű áldozatiban nyilatkozik. Kült Pesten 1843dik évi február 19kén a pesti protestáns főiskola létrehozásában munkálkodó választmány, névszerint: Teleki Sámuel gr. elnök, Prónay Albert báró, Ráday Geodeon gr. és Fáy András helyettes elnökök. Ágoston József, Bakos Ambrus, báró Bánffy Pál, Bajkay Endre,

Báthory Gábor, Benyovszky Péter, Dobos János, Dobos József, Erdélyi Ferencz, Fáy György, Fényes Elek, Fitos Pál, Fogarassy János, Ilkey Sándor, Kapczy Tamás, Karika János, Keck Dániel, Kossuth Lajos, Madarassy László, Magyar Kossa Sámuel, Markos Pál, Melcer János, Nagy István, Nyáry Pál, Patay József, Polgár Mihály, Réso Ensel Sándor, Sárközy Kázmér, Schedius Lajos, Szabó Károly, Székács József, Szekrényessy Endre, Szeles Sámuel, Szilassy György, Tatay András, Taubner Károly, Török Pál, Vajda Péter, Varga Soma, és gr. Wartensleben Ágoston választmányi tagok.

Egyesületi közlés.

A hangász-egyesület kedden február 28án a Redout-teremben a mult évi köztetszést nyerthez hasonló társasági táncvizigalmat adand, melyet ez idén is a legkijelmesben kielégítőnek remél. Az ezen társasulatságban résztvenni kívánók kényelmére az igazgatóság olly rendelést tett, hogy beléptíjegyek az egyesületi pénztárnok Klausz A. K. urnál a városi színház épületében is váltathassanak.

Megyegyűlési tudósítások.

☉ Sárosból. Eperjes febr. 16. A rendkívüli időjárás után itélve, valóban meg nem tudók mondani, ösz elején, vagy tavaszban vagyunk é? Hogy tél van, de hó nélküli, vagy hogy télnek kellene lenni, azt csak a kalendáriomból tudjuk. A sár fölülhaladja a szokott ösz sarat. — Kétszer esett hó, 's kétszer rá azonnal jött zápor, 's a vízáradásokat, ezek pedig majd általános a malomgátak leromboltát eszközlék. — A mezei gazdasszonyok (meg nem boszonkodnak reményem a nemes hölgyek ezen kifejezésemért, mert a sárosi dámák így szokták magokat nevezni) ámbár most a városban kényelmes telelés reményében mulatoznak, azon sópanykodnak: hogy hol vesznek nyári szükségre jeget? mert annak bizony Sárosban most nyoma sincs; vajha ne lennének kénytelenek tapasztalni, a mitől tartunk, hogy később fogja pótolni, mit idején elmulasztott az idő. — Tulipán 's más éfele hagymák a kertekben hajtanak, — az ösz vételek lapályos helyeken kiáztak, el nem rothadnak-é gyökereik azoknak is, melyek magosb helyeken elvettették? bizonyost nem mondhatunk. — Az idő lanyhasága némi befolyással látszik lenni a szemle néi világra is, — a bálakat gyéren látogatják, annyira, hogy azoknak a bérlő megszüntetését elhatározta. — Privát házaknál esti mulatságok, melyek, néhány év óta számkivetve valának, uj életre kaptak, azaz feltámadtak. —

Az országgyűlés ideje közelget, — a tisztújítószék határnapja minden perczben váratik; a követek választása el nem maradhat: ezek olly tárgyak, melyek némi élénkséget méltán szülhetnének; — azonban nagy szélesend uralkodik nálunk; mintha ezek senkitem érdekelnének. — Corteskedésektől (hála Istennek! nálunk nincsenek) mi mit sem tartunk, egy két egyének, kik vezérekül szerettek tartatni, mi meg kolomposoknak nevezük, lejárt órája; mert őket használni már szégyennek tartatik. — Ifjaink, dicsőségükre legyen mondva, férfiasodni kezdenek, a vágatást megünták, és a biztos lépésekkel haladást ö is célszerűbbnek ismerték. Egy kettő hal találkozik is, kiket az alküntetés vágya még izgat, pártot nem képezhet; és biztat a remény, hogy Sáros megye Rendei meg fogják egymást, egymást mondom, nem pedig a korszellem — időkivánat 'sat. 'sat. pusztá hangokat, érteni, és olly utasításokat adni országgyűlési követeknek, melyek fő célja léssen alkotmányunk szilárdítása, törvényeszerinti, a hol szükségessé és hasznosak leendének, javítások, — a jóban megfontolt, és kiszámított haladás. —

Febr. 13án Az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmány, nem tekintvén az utak rosszasságát, szép számmal jelenvén meg első ülését tartotta, 's ugyan ekkor abban állapodott meg: hogy mindenek előtt a mult országgyűlési utasítások olvastassanak fel, 's azok nyomán, melyek még elvégezve nem volnának, tovább is vagy meghagyassanak, vagy a körülményekhez alkalmaztassanak; ezen elvnek elfogadása után, a vélemények következőkben pontosultak: 1.) A követek oda utasítottak, hogy az 1741. S t. cz. tartalmánál fogva az alkotmányba vágó kérdésekbe ne bocsátkozzanak, 's szinte más érdekeseb tárgyakban, mennyire talán azokban utasításuk nem volna, ne ereszkedjenek, hanem azonnal a ns megyét tudósítsák. 2.) A sérelmek orvoslását sürgezzék. 3.) Valamig az országos választmány következőkben az ország mást nem határoz, addig a mostani adó mellett szavazzanak. 4.) Megyénk mostoha fekvését, a népnek inségét, szegénységét egész meztelességében előadván, a posták leszállítását szorgalmaz-

zák. 5.) A magyar nyelvet pártolják, ugy mindazáltal, hogy a latin nyelv el ne hanyagoltassék. 6.) A világos örökösödési 1836. 14. t. cz. ezekkel pótoltni szorgalmazták: hogy a kereső fél ki ne játszassék, a kereset idejétől fogva, a keresett rész által akármilyen szerződések, vagy eladások, elidegenítések 'stb. ne történhessenek, és ha történének, érvényteleneknek nyilatkoztassanak; — és egyetlen egy feljebbvitel (extra dominium) olly bírósághoz, melyet az országgyűlés kijegyvez, engedtesék meg. 7.) Minthogy a legújabb t. cz. után a zsidók meggyenket ellepték, és káros következeit a ns megye már igenis érzi, azon törv. cz. módosítását szorgalmazták a követek. — Az ülés második napján, a tárgyak foglalatuk szerint elosztattak, első helyre tétettek az alkotandó törvények iránt tett felszólítások. Bonczolás alá került a szatmári XII. pont, melyek közt I. az 'osiség', komoly és hosszas, mert az egész ülést az foglalta el, megvitatás után, megmaradása kimondatott. — II. a telekkönyvek behozatala; III. a kényszerített megváltás; IV. a nemnemesek általi birtok birhatása, el nem fogadtattak. — V. a nemnemesek hivatalokra alkalmazhatásuk kérdése in statu quo meghagyásában állapodtak meg. — VI. Az adózás el nem fogadtatott. — VII. A czeheket eltöröltetni kívánják. A Polytechnicum behozatalára 's felállítására ő Felsőének az országgyűlés által megkérésék, a közlekedés végetli vámadót el nem fogadják. — VIII. A népnevelési tárgyat, már a mult országgyűlési utasítások szerint is hathatósan pártolják; a mi a papok javait illeti, azok sérthetlenségét, mindjárt ns Borsod vmegyé felszólítása alkalmával a közgyűlésben a RR. kimondották, 's azért azok vitatás alá sem jöttek. IX. A Censura iránt annak idejében pótló-utasítás fog adatni, most csak amaz általános elv mondatott ki: hogy törvény által kimondandó rendszabályok szerinti szabad sajtót kívánunk. X. A városok szerkezetét előlegesen felvétetni sürgezzék. — XI. A p. politicumok a juridicumoktól el ne választassanak. — XII. A nép képviselése el nem fogadtatik. 8.) A kath. hit iránti felszólítások, ugymint a vegyes házasságok, a beregi schisma, valamint a papi javak, tízed 'sat. minthogy azok már közgyűlések által el vannak döntve, a határozások utasítás gyanánt fognak szolgálni. 9.) Pestnek felszólítására az országgyűlés alatti, hozott törvényezikkek kinyomatása iránt, úgy vélekedett a választmány, hogy a meghitelesített írott t. cz. kevés számú választmányra bizassék, melynek tiszte léssen felvigyázni, hogy a nyomtatás alatt valami be ne csuszassék, de ne kénytelenitessenek a követek ottani maradásra a kinyomatási idő alatt. 10.) Sajtó iránt pótló-utasítás akkor fog adatni, midőn e tárgy fel fog vétetni. 11.) Torontál felszólítására a koronaór valóításában a mult országgyűlés alkalmával adott utasítás meghagyatott, hogy t. i. a kijelleteket előbb a megyével közöljék. 12.) A telkesek leányai örökösödésről szóló törvényezikket, minthogy az megyénkben ki nem vihető a telkek elpusztulása miatt, módosítani kívánják. 13.) A vasutakat a törvény értelmében pártolják, kivált a pest-fiumei, de az arra adózást akkorra halasztják, midőn a kereskedési viszonyok ki fognak egyenlített. — Ennyit most, mert a posta indul, — a véleményt támogató okokat azért hagyám el, mert a vélemény még nem határozás; ha azzá válik és unalomra nem lesz, annak idejében megírom — a választmány további munkálatairól jövő alkalommal. —

* Zalaából. Zalaegerszeg. febr. 14. — F. hó 13. vette kezdetét idej első évnegyedes kögyűlésünk igen nagy számu közönség jelenlétében. Az ülést megnyitó első alispán ur kérte mindenek előtt a Rendet, hogy fontos tanácskozásait minden szenvedély nélkül a hon boldogságára irányozni méltóztassanak. — Kihirdettetett a fenséges nádornak e megyén az országos pénztár követelését tárgyaó levele — mely fontossága miatt az országgyűlési utasításokat készítő választmánynak fog kiadatni. — Olvastatott a főmélt. m. k. udv. kancellaria Pichlernek Redl György és Fer. ellen nagykanizsai városi tanács által hozott perbeni ítéletnek komoly eltörlesztését, 's az említett városi tanácsnak törvénytelen ténye miatt korholását magában foglaló rendelete. — Főtiszt. 's életben lévő Horváth József zágrábi olvasókanonoknak, és rthueni címzetes prépostnak mint megyénkbeli születésűnek 5000 pengő forintnyi jeles alapítvány-tökéjéről szóló felhívó levele, melyben késznek ajánljuk, az irt tökétt tüstint a megye kezelése alá lefzetni: hogy Tomorje-Szt. márton egész horvát helységben, hol magyarul maig sem tudnak, 's hol ő terjesztésére a töke kamatjából egy magyar nyelvet jólértő tanító, 's egy a tanulókat gyógyító orvos — mindegyik egyén 150 pft évi fizetés mellett fogadtassanak; e jeles alapítvány a RRdek által elfogadtatván, a lefzetendő pénz, biztos helyre

kamatolás végett kiadatik, 's a Rendek részvételt 's szíves köszönetüket az alapító kanonok urnak alispán ur által különös levélben kijelenteni rendelvén, olly kérés mellett — miszerint az alapító urnak egyezését kérje ki az iránt: hogy a fogadandó orvos ne csak a tanulókat, hanem a községekbeli szegényeket is gyógyítsa. — Olvastatott a m. kir. H. tanácsnak intézménye, melyben ő es. 's kir. felségének kegyelmes határozata levéltárnokunk mellett a nemesi pénztár rovására pertárnoki, 's laistromozói cím-mel szolgáló 2 egyént tüstint elbocsátatni rendeli. A RRk. e komoly tárgyhoz szólván, egyik közvéleményünket bíró szelleműs bíránk imígy nyilatkozott a RRk előtt: tiszteljük ő Felségének ezen magasatos parancsát — de el nem fogadhatjuk, mert mi tulajdonunkról rendelkezünk, azért ebben felsőbb bírálatokat nem ismételhetünk, mert saját nemesi pénztárunkra szolgálókat fogadhatunk, a szolgálataikból elbocsátatni kívánt 2 egyén pedig nem hivatalnok — mint az intéző levélben mondatik, — hanem csak levéltárnokunk mellett, (ki már életének 81dik, hivatali pályájának pedig 60k évében jár) segéd-írnokok, kik elkerülhetlenül szükségesek; ugyanazért én jelen esetben az intézményben tudunkra adott ő Felségének kegyelmes kir. határozatát ránk alkalmazhatónak nem vélem — ámbár hiszem, hogy a végrehajtó-hatalomra a legfelsőbb felügyelői jog koronás fejedelmünknek törvényeink által van adva, de ennek is, mint másnak az alkotmányos rendszerben meg van a maga határa; — mivel tehát az intézmény hivatalnokot említ, kívánám előbbi felírásunk tartalmát felolvastatni; mely felolvastatván egy mlgos szónok mondá: én is tisztelem mint hü jobbágy koronás királyom határozatát; mert meg vagyok győződve, hogy ő Felsége a maga jogaiba senkit avatkozni nem enged; de meg kell vallanom, hogy midőn saját pénzünkre szolgálókat fogadunk, akkor ő Felsége joga nincs megsértve; mert mi csak szolgálókat rendeltünk — nem pedig hivatalnokokat, kiknek laistromozói 's pénztárnoki üres címöket rögtön szükséges megszüntetni. Hogy ő Felsége jogába e cselekvésünk nem vágott, abból is kétségtelen, hogy szeretett főispánunk ő excellja (ki jogait jól ismeri) e tárgyban nem ellenkezett. Javaslom azért a felírást, melyben kitéve legyen, hogy az elbocsátatni rendelt két egyén pertárnoki laistromozói címe megszüntetvén, csak segéd-írnokok maradnak. Ez indítványt közhelyeslést nyervén, a felírás elhatározatott. — A kir. H. tanácsnak kegyes intéző levele tudára adja a RRknek ő Felségének azon kegyelmes kir. határozatát, miszerint Nagykanizsa m. városunkban Praeparandiát állíttatni parancsol. — E hasznos és érdekes tárgynak mentől hamarabb fogatosítása végett Nagykanizsára 2dik alispánunk elnöklele alatt választmány rendeltetett, mely alkalommal Heteyi János tisztb. tisztü alügyészünk könyörgő levele is felolvastatott, miszerint ő azon Praeparandiában tanító kívánván lenni — hogy ezt eszközölni tudhassa, viseletéről, jelleméről köz-bizonyítványt adatni kér; — mellynek kiadása megrendeltetett. — Továbbá olvastatott a m. kir. Helyt. tanácsnak intéző levele, mely ő Felségének abbeli kegyelmes parancsát tudatja a Rendekkel, hogy a nem jogosított egyéneknek 1841ki aug. közgyűlekezeten a Rendek által adott szavazati joga eltöröltetett legyen; e fontos tárgyban egyik jeles szónokunk emlékeztető a Rendeket azon gyűlekezeten, melyben a nagy számmal megjelent közönség előtt ezt előtűnk egy köztszeteleiben álló mlgos szónok indítványozta, kinek alapos indítványa közérteleműleg pártoltatván, a nem-jogosított egyéneknek szavazási jogot engedtek a Rendek, nem látja helyén lenni ezek szavazhatását. Kívánja új felírás által ő Felségét megkéretni — hogy ez érdemben kir. határozatát szüntesse meg. Erre 2dik alispánunk ellenkezőleg véleményezte: hogy ő is tiszteli a mlgos indítványozónak elvét; de mivel az még eddig törvényeinkben nem alapszik, hogy ez érdemben a Rdek új felírást tehesse; a felírást törvényes okokkal támogatni nem lehet; — különben is közelget az országgyűlés, melyre e tárgyat halasztatni kívánja. — Ez indítványt egyik bíránk pártolván, hozzátevé: én úgy vélem, hogy a nem-jogosított egyéneknek a szavazási-jogot korán adák a Rendek; meg nem foghatom, hogy midőn a kir. parancsok törvény ellen jönnek, ellene kelünk; 's most, midőn ő Felsége k. k. határozata a törvény mellett van, azt el nem fogadjuk; — mindezekre fentebbi gyűlekezeten 1841ben a honoratoroknak szavazási joga iránt indítványt tevő mlgos szónok e komoly tárgy körül emelt elveivel jelesen kifejté e tárgyat; hogy a honoratoroknak adatott szavazási-jogra nem kell törvény, mert municipalis rendszerünkél fogva szavazási-jogot engedhetünk nekik, 's engedünk ez uttal is, de kell is nekik engedményt adnunk: mert ezek a nemesi terhek viseléséhez mindig velünk kezdet fogva, mint értelmesbék járulnak, kiknél a tudományos és érényes élet nem hi-

ányzik; én úgy gondolom, — ha őket a fizetésben megismerjük — meg kellene ismernünk abban is, hogy velünk egyenlő sorban állva, szavazhassanak. — Kívánom azért az új felírást, hogy ő Felsége a szavazást megsemmisítő kir. parancsát szüntesse meg. — Felírás határozatott. (Folytatatik.)

➤ Varasdból februar 13án. Folyó hó 6án 's következő napjain folytatva tartott közgyűlésünket két, egymástól vélemény 's elvekben igen különböző pártnak szellemei jellemzik; az egyik higgadt megfontolással 's illő alkotmányos modorral halad a törvényes ösvényen 's a már nem csekély időbe 's értelmi erőbe került, 's az itteni viszonyok állásához alkalmazottan hozott régebbi határozatai 's a fenálló törvényes szokás mellett küzd; — a másik pedig egy sereg kortessel ellátva, ugyanazon határozatokat felforgatni 's egy a tanácskozási nyelvre nézve sem törvényesített, sem rendszeresített nyelvet, 's ez által új szokást erőszakosan akar behozni. — Már jóval a gyűlés előtt hallánk ezen utóbbi pártnak illyes működésről holmit rebesgetni, 's e hír még jó idején Pestre is eljutott mlgos főispáni helytartónkhoz, ki a dolgot tréfának nem vevén, mindenki meglepetésére, 's egészen váratlanul, de minden esetre a nemkorteskedő Rendek nagy öröme f. hó 5én Varasdra megérkezett, 's másnap a gyűlést dícső elnöklele alatt megnyitá, egyszersmind a szokatlan nagyszámu RRket a köz tanácskozássoknál méltó komolysággal 's megfontolással vitelére buzdítván; és midőn a ns. özvegyeknek, az eltörölt megbízólevelek fölött az előbbi gyűlésekben hozott határozat ellenében, a megye közönségéhez aziránt tett folyamodásuk, miszerint ők a tisztü-választásra ezután is csak megbízottait küldhetnék, vétetett volna föl, legott egyik fő kortes J. K. a megye tszlb. aljegyzője horvát nyelven szót emelt, — mire a mlgos kormányzó ur a horvátul szóló akarót rendre utasítani igyekezett mondván, hogy magát a fenálló rendszeres szokáshoz, 's az 1805ik évről szóló országos rendelményhez (statutumhoz), mely ezen társ-országban már 36 év óta a törvényt pótolja, 's mindig törvény gyanánt tiszteltetett, — magát feleivel együtt tartsa, — 's azonnal döngő hangon fejté ki a kortes-tömeg nyers értelmességi erejét, a szünni alig tudott 's ismételve kiabált horvátzki (horvátul) szóban, 's a zaj lecsilapulta után a már egyszer megdorgált egyén a szót ujonan horvátul folytatni akarván, néhányan mellette, mások pedig ellene szóló készütek, — 's ismét 'horvátzki' és 'audiamus latine' zújjá vegyült a tanácskozás; de már akkor tisztelt elnökünk hatalmasan közbe szólalt, jelentvén, hogy később elosztatni az ülést, hogy sem a köztanácskozássokat horvát nyelven engedje folytatni, ennél fogva a fentebb érintett országos rendelményt, és az azt 1806án helybenhagyó kir. leiratot a megye levéltárából kihozatni, 's azokat a ns. közönség előtt felolvastatni kívánván, mely szerint is ő Felsége a horvát országos gyűlekezettől neki k. helybenhagyás végett aláterjesztett országos rendelményt akkép jóváhagyni méltóztatott, miszerint a köztanácskozássok a többi nyelv kizártával, egyedül latin nyelven folyjanak; következésképp míg e rendelmény azon uton, mellyen hozatott vagy törvény által elnem töröltetik, mindaddig a köz dolgokat más nyelven vezetni, vagy ezekhez nemlatin nyelven hozzá szóló nem lehet. De a korteskedők még ezen elnöki rendreutásítás után sem álltak el a horvát nyelvet általános tanácskozási nyelvül behozni törekvő erőszakos szándékuktól, — 's ezéljok elérése végett mindegyre csak voksolást sürgetni vala fő politikájok, mert a horvát-nyelv mellett voksolást kívánó rész a kortesek számbavételével jóval maghalad a fenálló Statutum mellett szóló részt, — melly utóbbi a helytartó ur hozzájárulásával egyetemben az ügynek voks általi eldöntését azon okból sem engedheté meg, mivel a voksolás a fenálló országos rendelmény, és egy nem rendszeresített szokás, sem törvényesített nyelvet nem töröltetik rögtön behozatala felett történéndett volna. Ezen már közel 4 óraig tartott nyelvtusa közben a fentebbi statutum mellett még most megmaradni kívánó részből voltak olly férfiak is, kik későbbek valának az üléstől 'in corpore' kimenni, — hogyssem magokat, az ügynek voksolással eldöntése által, illy gyávan legyőzetni engedjék; — 's végre midőn az mondatott-ki, hogy, ha már a fenidézett statutum ereje mellett a horvát nyelvnek a tanácskozássokba behozatalát tiltani nem lehet, úgy mennyivel kevésbé lehet a köz dolgokhoz magyar nyelven hozzászólást, melly még is törvényes, diplomaticus nyelv, tiltani vagy akadályozni? 's ki állhat azért jót, ha az egyik rész ma horvátul szólhat, hogy holnap a másik magyarul ne szóljon, vagy magyarul, mint a törvény és közigazgatás nyelvén megszólamlani nem fog? — 's ezzel a mai ülésnek vége lön. De bezzeg másnap csak hamar megfordítá tervét a rögtön horvátizálni akaró párt, 's megelégtelt volna azzal, ha az előttevaló egész napon e nyelv ügye fölött

tartott vitaközlésről egy szó említés sem történnék a jegyzőkönyvben; — de miután az, a mi történt, meg nem történnék nem tartathatnék, a jegyzőkönyvbe röviden csak annyit határozatolt betéttelni, hogy a fentebbit országos rendelmény a magamiségeben (in statu quo) miglen annak eltörlése maga útján, vagy törvény által nem eszközöltetnék, meghagyatván, — az eddigi rendszeres szokás szerint latinul folyjanak a köztanácskozássok, 's egyedül azok, kik latinul épen nem tudnak, adhassák elő anyai nyelvükön véleményüket. — Ezen előzmények után az özvegyek és káplánok részéről e megye közönségéhez intézett 's ezek magoknak voksot, amazok pedig a megbízó leveleknek, a tisztválasztásra visszaállítását követelő folyamodásuk következtében az alkotmánytalan megbízó levelek eltörlése fölött hozott mult gyűlési határozatot a Rendek azon részéről, mellynek oldala mellett a kortesek álltak, kezdék feszegetni; — voltak e részről többen, kik az egész határozatot megsemmisíteni, 's a megbízó levelek használatát az előbbi rossz lábra visszaállítani igyekeztek; voltak azonban a másik részről igen számosan, kik a mondott határozatnak további egész épességében meghagyása mellett szóltak; mind a két részről pedig voltak ollyanok is, bár kevesen csak, kik a többször említett határozatot a ns. özvegy asszonyok, 's távol lévő hivatalnokok részére módosítani kívánták; — 's ezen tárgy felett még a harmadik napon is folyt a vita; — különösen a határozat mellett maradni kívánók köztudomásul bizonyosnak állíták, hogy több e megyében birtokos hivatalnok (Dignitarii) a fentebbit határozat következtében ő Felségéhez az iránt folyamodott, miszerint ők megbízó-levélük mellett ezután is a tisztü választásba joguk gyakorolhatása végett megbízottait által befolyhasanak, következésképp azon legfelsőbb helyre tett folyamodásuk eredménye előtt az előbbi határozattól egyszerűen elállani, legelőbb következtelenség lenne; továbbad pedig az özvegyekre nézve nem találhatnak elég alapot, hogy a tisztválasztásra személyesen meg ne jelenhetnének; — ugyan is ha a gyűlések alatt, midőn jogot nem gyakorolhatnak, a ns. asszonyok és hölgyek a karzaton megjelenhetnek, mennyivel inkább jelenhetnek meg személyesen a tisztválasztásra, midőn ekkor joguk élvezésénél és személyes gyakorlásánál fogva érdekök is nagyobb; de ezen személyes joggyakorlatot olly nagy feladatnak sem tarthatták sokan, — hogy ns. özvegyek a kijellett (Candidat) egyént a karzaton ugyan fenhangon kikiáltani, a titkos szavazást pedig egy külön teremben véghez vinni ne volnának képesek; és tudjuk, hogy már a nönemből is voltak királynéink, így Mária Terezia, ki az országias és törvényhozásban olly dicsőn veve részt, melly még is csak több egyszerű tisztválasztási voksolásnál, — 's jelenleg is Angolország feje egy királyné, 's at. A felerlett kedélyeknek tehát ismétli összesimulása tekintetéből (e respectu reconciliationis animorum) a tudvalévő határozat sem egészen elnem töröltetett, sem egészen meg nem hagyatott, hanem akkép lön módosítva, hogy az özvegy némberek gyengédebb nemük tekintetéből, kik az egész világon a köztanácskozássokból kizárattak, egyedül kebelbeli nemes megbízottait által, a távollévő hivatalnokok pedig (officio absentes dignitarii) szintén megbízó levéllel ellátott resdes ügyvédek által is gyakorolhatják tisztválasztási jogukat, olly kikötéssel, hogy az olly megbízott csak egy megbízónak helyét pótolhatja, olly megbízó levél mellett millyent vagy maga a megbízó önkéze irásával és pecsété alatt kibocsátott, vagy a törvényes bizonyosság előtt vallott. — A káplánok folyamodása pedig rövidebb ideig tartott vita után elvetetett, részint azért, mivel a törvény csak az egyházi igazgatóknak (Rectores Ecclesiarum) engedi ezen nemesi jog gyakorlatát, részint pedig azért is, minthogy a nemesítési jog a királyhoz tartozván, — ha minden káplán, ki nem született nemes, azonnal az által, hogy a megyés püspököt az egyházi karba veszi, nemesítették, ugy a püspökök, miképp a tapasztalás mutatja, többeket nemesíttenének évenként, mintsem ő Felsége szokott 's ez lön a 3ad napi gyűlésnek gyümölcse. Történnék ugyan e közben némelly személyeskedések, de ezeket a tisztelt kormányzó ur engesztelő közbeszólása kiegyenlítette.

△ Szepesből. Lőcse febr. 9. (Vége.) 2) Néhai gr. Csáky Ferencz hitelezői részére bírói zár alá vett esőtömeg, miután gr. Csáky Ferencznek egyetlenegy fia gr. Csáky Antal Vineze a hitelezőket készpénzzel kielégítette, 's a kluknoi uradalmat átvette, bíróképp feloldatván, ez ellen a zár alatt volt javak gondnoka gr. Csáky Tivadar, és egy hitelező gr. Csáky Sándor, legfelsőbb helyre folyamodtak; az eljáró elsőalispán tehát a bírói határozat igazolására szolgáló irományokat jelentésével együtt legfelsőbb helyre terjeszté. — 3) Svaboczi Svábly Károly főadószedő halálával főkormányzó ő mlga által helyettesített Nemessány András mult 1842ik évi

991 sz. a közgyűlésleg megállapított hitforma szerint fel-
 esketék; jövőre pedig azon óvás tételét a jegyzőkönyv-
 be, hogy ezután az ürességbe jött hivatalok felől helyet-
 tesítés céljából, nem kis, hanem csupán közgyűlésből
 történéssek felterjesztés a főispán ur ő nagyságához. —
 4) Nádor ő fensége a vakok pesti intézetéről szóló ma-
 gyar levele örömmel fogadtatott, 's a járásbeli szolgál-
 ráknak azon utasítással határozott kiadatni, hogy an-
 nak tartalmát járásaik körében közhírül tévé, felszólítá-
 sok által e ns ezéla részvétet 's pártfogást ébreszteni igye-
 kezzenek, jelentésük bevértván. — 5) Szinte Nádor ő
 fenségének az országos pénztár állapotját tudató levele, a
 legfelsőbb k. kincstár részére kívánt 446,606 p. fr.
 visszatérítése iránt adandó vélemény végett az or-
 szágyűlési utasítás előkészítésével megbízott küldöttség-
 nek fog kiadatni. — 6) Krompach bányavárosának ké-
 résére legfelsőbb helyről érkezett azon k.k. rendelet: mi-
 szerint zsidók a bányavárosoktól bizonyos távolságra til-
 tassanak el, teljesül végett a bányai járás főszolgabi-
 rájának kiadatott. — 7) A nmg. m. k. Helyt. tanácsnak
 a megye részéről hátra lévő hat ujoncz minél előbbi
 kiállítását sürgető k. k. intéző levele fonalán, a tátraal-
 jai járás fősz. bírójára, oda utasított: hogy a hátralévő
 ujonczok kiállítását, minden haladék nélkül foganatosít-
 sa. — 8) Ns Tolna megyének a postákat tárgyzó le-
 vele — a bélyegzésen kívül, mint a melyet a megye
 Rendei nem tarthatnak valamely új adózás nemének,
 és a mely ügy is már megszünt, pártoltatik 's bővebb
 tárgyalatás végett, az országgyűlési utasítást előkészítő
 választmányhoz utasítatik. — 9) Ns Torontál megye
 sérelmes közlést illetőleg, miután a törvényes és di-
 plomatikai polczon álló magyar nyelven költ levelezés el-
 nem fogadása Károlyvárosa részéről csak ugyan törvény
 elleni merény, ez iránt ns Torontál megye által felter-
 jesztett felírás innen is pártoltatik fog. — 10) Ns
 Pozsony megyének az országgyűlési szállások tárgya-
 bani felszólítása a másodalispán elnöksége alatt mun-
 kálkodó küldöttséghez utasított. — 11) Ns Gömör
 megyének a nemesség fegyverbeni gyakorlását indítványzó
 levele országgyűlési utasítás anyagaul szolgálván, az ez-
 zel foglalkozó választmányának, bővebb vélemény-adás vé-
 gét kiadatott, többire ezen levelezés tartalma tudomás
 vétetvén. — 12) Eperjes, és Kézsmárk, Szatmár-né-
 meti 's Sz.-Fejérvár sz. k. városok, a városi követek or-
 szágyűlési állása, az egész polgárság által leendő vá-
 lasztása, 's az országgyűlési utasítás tárgyában keletke-
 zett felszólításai az országgyűlési utasítás készítésével meg-
 bízott választmányának adatnak ki. — 13) Ns Nógrád
 megyének beligazgatási tárgyakról közlését a melléje csa-
 tolt könyvvel együtt hálás köszönettel fogadván e me-
 gye Rdei; az egészség, közbátorság, tömlőczök, pénz-
 táruk és magtárak állapotját, a törvényesékek munkálko-
 dásának sikerét tudató jelentések készítését az elnöknek
 tették kötelességévé, ki azt ezentúl minden év elején tar-
 tandó közgyűlésre befogja mutatni, — most pedig a nó-
 grádi példa szerint jelentés előterjesztésével másod alis-
 pán elnöksége alatt egy választmányt bíztak meg, mi
 végett a nógrádi jelentés ennek kiadatni határozott. —
 14) Ns Szerém megyének az ilir mozgalmak, 's a turo-
 polyai nemesség tárgyában kelt határozatát tudató magyar
 levelét szives méltánlylattal fogadták e megye Rendei. —
 15) A megyebeli gazdasági egyesület elnökének azon ké-
 rése, miszerint az állatok nemesítése tekintetéből czélba
 veendő díjosztások, és állatmutatások közönséggé té-
 tessenek, pártoltatott, és a határidők közhírre tétele sz.
 bírák útján elhatározott. — 16) Vagendrúszl mező-
 városa örök megváltásának sikerülése kértvén, mi-
 után a szerződés, mely által Vagendrúszl m. városa min-
 den úri tartozás 's adózásoktól, sőt az úri hatóságától is
 feloldatik, és még a kir. haszonvételek birtokába is jő,
 mind ezért pedig 110,000 p. frtot fog fizetni, a közön-
 ség világos hasznával történt; ezen örök vallás, mely-
 lyet már a kir. Fiscus részéről tett felterjesztés után,
 a k. udv. kamara helyben hagyott, ezen megye részéről is
 helyben hagyatott, és a nmg. m. k. Helyt. tanácsnak fel-
 söbb megerősítés végett alázatosan fel fog terjesztetni. —
 17) A fumei kapitányságnak azon felszólítása, miszerint
 Fiume az anya-Magyarországgal vasút által kapcsolassék
 össze; az egész haza igényelvén ezen vasút létesülését,
 melegen pártoltatott; viszont. — 18) Ns Szerém me-
 gyének a Dunát a Szávával egybekötő, 's pártolás végett
 megküldött terve, az országgyűlési utasítás kidolgozá-
 sával megbízott választmányhoz bővebb fejtegetés végett
 utasított. — 19.) Adózóink sorsán lehető könnyebbités
 tekintetéből az előfogatok bére, folyó évi sz. György
 napjától kezdve 4 lótol 1 fr. 20 kr. p. p. felemeltetik. —
 20) A bányai járás főszolgabírája által a leégett Ham-
 burg városa részére gyűjtött 10 fr. 50 kr. p. p. a kitett
 czélra fordítás végett a nm. m. kir. Helyt. tanácsnak fel-

küldendő. — 21) Martius Gától kezdve a hizlalt mar-
 hákból vágott hús egy krral feljebb (és így 10 krra)
 emeltetik. —

Somogyból. (Folyt.) Bevégeztetvén a közelgő
 tisztújítás körüli tanácskozások, szönyegre került a nm.
 m. kir. Helyt. tanács azon intézvénye, mely mellett me-
 gyénkbeli thiró G. G. által a nm. Kincstárhoz az ájtatos
 szerzet javai kormányzója állítólag mint erdőpusztító eil-
 len beadott folyamodás megyénkhez kellő tárgyalás 's je-
 lentés végett átküldetett. Mellyre a nm. H. tanácsnak
 válaszképen illő tisztelettel megiratni rendeltetett: hogy
 valamint egyrészt a vádolt kormányzó urnak, mint kü-
 lönben is ezen megye köztiszteletben álló érdemes tagjá-
 nak a piarista-szerzet javai kormányzása körüli ügyes
 gazdálkodási eljárását, az érdekelt javak köztudomány
 szerinti, nevezetesen jobbkarba-tételével igazolva lenni
 tudják, úgy másrészt, miután az erdőrombolások iránti
 egyébiránt is a magahelyén teendő folyamodások — tör-
 vényszerinti sikeres előmozdítására a felhivott 1807: 21.
 t. czikkben megkivántató kereshetőségi viszonyok a fel-
 adóra alkalmazhatók nem volnának: ezeknél fogva őt
 ezen minden érdemnélküli 's a megye által is méltán
 helytelenített feladástól kegyesen elmozdítani méltóztassék.
 — Ezen végzés nemcsak méltányos, de legfőképp törvé-
 nyes is; mindazáltal a köztanácskozásokról ép és önző
 érdekektől tisztázott fogalomnál fogva meg kell vallani:
 hogy az ezen végzést megelőző személyes, sőt publicus
 jellemet sértő kifakadások által a köztanácskozások igé-
 nyei koránsem igazoltattak, sőt feláldoztatnak volna még
 akkor is, midőn a gyűlöletes árulkodás oly egyén agyá-
 ban fogamzanék, ki polgártársai morális méltánylását el-
 játszotta. — Ezután Biharmegyének az ismeretes szóbeli
 per végrehajtására hatalomkarnak megrendeléséből támadt
 sérelme; Nógrádnak az orosz hatalom által a dunai tar-
 tományokban kifejtett túlnyomó befolyás; Varasdnak az
 ilir mozgalmak rosszálása; — úgy Szabolcsnak az or-
 szágos választmányok munkálatainak kinyomatása iránti
 levele tudomásul vétetett. Krasznamegyének azon levele,
 mellyben tudósítja megyénket, hogy bárminő megkeresé-
 seket tárgyalás alá venni, 's e részben követeinek utasi-
 tásokat adni csak akkor fog, midőn a valóságos vissza-
 kapcsolás megtörténtével felséges urunktól az országgyű-
 lése meghívólevelet veendő, addig a magyarországi
 levelezéstől 1833. évben történt eltiltásnál fogva azokra
 választat nem adhatja; — sajnos emlékezetükbe hozván
 e megyei Rendeknek azt, hogy az 1836: 21. t. cz. sé-
 relmével Kraszna, Középszlónok, Zaránd megyéknek, és
 Kővár vidékének az országhoz valóságos visszakapcsolása
 mindeddig meg nem történt, annak minél előbbi eszközlé-
 sére felséges urunkat alázatosan felírásban jobbagyi hódó-
 lattal megkérni, egyszersmind pedig annak országgyűlé-
 sere is leendő buzgó szorgalmazására országos követ-ura-
 kat ezennel utasítani elhatározottak. — Pozsonymegyének
 az országgyűlési szállások, Eperjes, Fehérvár, Kézsmárk,
 és Szatmárnémeti sz. k. városoknak a városok ország-
 gyűlési szavazata, 's országgyűlési követeik választása
 iránti levele az országos tárgyakkal foglalkozó választ-
 mányhoz utasított. — Utóhangul közelgő tisztválasztá-
 sunkról tanácskozásokhoz: midőn a felkiáltással és fe-
 jenkinti szavazással leendő választásról folytak a tanács-
 kozások, csak egy magasztos irány lelkesítő Somogy
 rendeit, 's csak egy pont körül ágaztak a vélemények!!
 A választási visszaélések korlátozása szinte korunk re-
 formkérdései közé soroltatván, méltányosan igényli a
 lehető legjobb rendszabályok hozatalát, szem elől azonban
 nem tévesztvén azt, mint Sréter is mondja: „hogy a vá-
 lasztásbeli visszaéléseket egészen elhárítani csaknem lehe-
 tetlen, — 's ovószerék által majd annyi roz, mint jó
 okozatik.“ Mert míg egyrésztől ítélet, 's gyakran sza-
 bad akarat nélküli nyers tömeg, másrésztől pedig számta-
 lan convenientiai, 's személyes helyzetetési tekintetek,
 az önzénelküli bizodalom bátor nyilatkozását meghusit-
 hatják, mindaddig a választási eredmények, a közigaz-
 ság kívánatához igen relatívus arányállapot tényezői ma-
 radnak; következésképp a választási visszaélések gyöke-
 resen nem orvosolhatván, nem is hihető, hogy azok
 korlátozása a szabad meggyőződés javára jelenleg, vagy
 jövőben is szándékoltatnék. A választási visszaélések
 hévmérőül maradnak a pártok érőkódései számára a szer-
 rint, a mint a központosított személyes érdekek a szinte
 önző elveknél fogva felállított korlátok lerombolásával ér-
 hetnek czélt. — Hasonló aggodalmak közt tehát azon
 maximanál fogva is „két roz közül a kisebb választandó“
 örüllünk, midőn az elágozott vélemények a fejenkinti tí-
 kos szavazat, — mint a választási visszaéléseket kevésbé
 legyezőnek javára, noha nagy ellenzés mellett, határo-
 zatilag összpontosultak. Azonban a választáskor nyilatkozó
 bizodalom fentebb csak odavetőleg elsorolt, 's önző ér-
 dekektől feltételezett állása úgy látszik, nálunk is tett-

legesen fogja magát igazolni; mert a fejenkinti titkos sza-
 vazás javára hozott végzés elleni reclamatiók a tisztuji-
 tást előkészítő gyűlésünkön alkalmasint az által testesülmi
 fognak, hogy a felkiáltással választás mint az érdek-
 lett párt reményeinek biztosítéka hatalmas nyomattal
 életbe lép. — Előbbi tudósításomhoz igazításképp meg-
 jegyezmem kell, hogy a megbízólevelek kiadását az öz-
 vegyeke kivüli csak az országos hivatali viselőik gyako-
 rolhatják. — Jövő évnegyedes közgyűlésünk majus 1én
 leend. X.

Hevesből. (Vége.) Febr. 16-án a 9 órára
 hirdetett közgyűlés jóval később kezdeték meg; 's egy
 szóbeli perben esküdt kérvén karhatalmat a végrehaj-
 tást megakadályoztató vesztő-fél ellen, minthogy a szóbeli
 perekben ellenállásnak, birtokon belül feljebbvitelnek he-
 lye nincs, és minthogy szóbeli perek már határozatlan-
 nul a legnagyobb tárgyakra nézve életben vannak, igen nagy
 vigyázat kívánatik a végrehajtásokban: elhatározók, hogy
 ezentúl szóbeli perekben sem lehet másképp, mint a ren-
 des perekben az ítéletet végrehajtani, tehát mindig szol-
 gabíró esküdtjével, és hogy az egy törvény alatt élő
 országban egyenlő eljárás divatozzék, ennek az egész
 hazára kiterjesztőleg kieszközése az országgyűlésen sür-
 gettetni fog; elhatározók ez alkalommal azt is, hogy ezen
 túl, a 200 frtot meghaladó szóbeli perekben a rendes
 pénztaxák fizetessenek. — Felolvastának ezután Nógrád-
 nak, Gömörnek, Békésnek vásárjaikon az adásvevés sza-
 badságát hirdető levelek, és ezeknek nyomán elhatáro-
 zák Heves RR, mikép Hevesben országos sőt hetivásá-
 rokban is minden embernek Reggeltől estig szabad az
 adásvevés; felolvastatik Zalának gyászshírű levele, melly-
 ben felejtethetlen Deák Antalnak az egész hazára nézve
 kora halálát tudatják Heves rendivel. Heves RRdei értik
 a sajtó kebel fájdalmát, és ünnepélyes tisztelettel mon-
 dának áldást az elhunyt hamvaira. — Felolvastatik még
 számos megyei tudósítás, országos és egyesületi tárgyak-
 ban; és véleményezés végett választmányhoz utasítottanak.
 A pesti reform. főiskolára, segedelemadásra szolgabírák
 fogják buzdítani a megyét. — Gyűlésünk a jövő héten
 is fog tartani — ha még némi érdekes fordul elő, köz-
 lendem.

Rövid közlés.

Borsod megyének f. februar 16d. tartott köz-
 gyűlése alkalmával hozott határozatirul kénytelenek le-
 vén részletes tudósításunkat jövő alkalomra halasztani,
 ezúttal kiemelendők hiszszük ez egyet, melly így
 hangzik:

Miután az 1836. évi Szent András-hava 11kén 3547dik
 szám alatt költ; nemkülönben az 1839. évi pünkösdhava
 2kán 1780dik számok alatt az országgyűlési követek hiva-
 talviselési 's illetőleg kir. kinevezéstől függő hivatal-vállalási
 tárgyában költ közhatózataink kelése után, és jeleresen a
 közelebbi országgyűlés berekesztése óta hazafüi örömmel
 szemléljük, hogy a kormány és nemzet között addig ottan-
 ottan kifejtett kellemelenségek nagyrészt megszüntetvén,
 a kölcsönös közbizodalomnak a kormány és kormányzottak
 közötti helyreállítását biztos hiedelemmel már nemcsak re-
 méljük, de némely részben tapasztaljuk is, a bizodalmat bi-
 zodalommal viszonzni, Hazánkra csak áldást és boldogsá-
 got árasztató egyet-értés helyreállításában részünkről is
 munkálódni hazafüi szent kötelességünkhöz ismervén, an-
 nak újabb kijelentésével, hogy fent érintett határozatunk
 hozatalára valamint az előbbi, úgy az utóbbi országgyű-
 lése is elboocsátott, és szívünk nyugalmára, örmére kebl-
 lünkbei visszatérésük irántunk hiységükért kedvesen
 visszafogadott követeinknek közmegelegedést nyert magok-
 viselete okot nem szolgáltatott, 's előre is meg vagyunk
 győződve az iránt, hogy a polgári legfőbb jutalommal meg-
 ajándékozandó, 's teljes bizodalommal elvasztandó köve-
 teink fent érdekelt határozatunknak újabb felelevenítésére
 okot 's alkalmat még távolról sem nyujtandanak, ezennel
 nyilváníttuk, hogy fenérdekelt határozatunknak a
 mostani körülmények közötti elvasztandó követeink
 általi teljesítése szükségét fenforogni nem látjuk.

Lehetlen örmézzettel nem fogadni a ns megyének
 ezen loyális szellemű határozatát minden jó magyarnak,
 ki a szeretett haza boldogságának legsikeresbeni esz-
 közlését csak úgy látja lehetőnek, ha a fejdelem és nép
 közti organumhoz teljes bizalom helyreállítván, köl-
 csönös jólelkűséggel iparkodik azt gyamolítani. Vajha kö-
 vetnék a loyális e szép példáját mindazon megyék,
 mellyek azon fonák hiedelemben, hogy ki királyát 's ez
 által a közhazát szolgálja, jó hazafi m ár nem lehet,
 elzárak a hon szolgálatát épen oly férfiak előtt, kiket
 a követségi fényes pályára érdemeseknek, 's ez által
 a hon szolgálatára is leginkább hivatottaknak tartottak.
 Az okok, mellyek ns Borsod megye fenidézett határo-
 zatában foglaltatnak, oly helyesek és meggyőzők, mi-
 szerint mi legkevésbé sem kételkedünk, hogy, ha volna
 még a borsodi 1836 és 1839dikekhez hasonló határo-
 zat, ez azon okoknál fogva szinte ohajtott változást
 fog szenvedni; sőt végképen is meg fog szüntettetni.

Óvás és nyilatkozatok.

A Világ 12dik számában borzadva olvasám a zalamegyei levelezőnek személyemet illető előadását. Addig is, míg azon alacsony rágalmat a legkétségbezhatalanabb okiratokkal, millyeknek a Róza-végrendelet, 's zalamegyei továbbá Pest városa levéltárában található 's egyebekkel megtorolni fogom, az ellenem kitoró táblabíró az egész világ előtt alacsony rágalmozónak nyilvánítom, ki a nélkül, hogy a tárgyról kimerítő fogalma volna, csak a magy felületesen nevetem rágalmozó kifejezésekkel illetni merészkedett. Ha bensőm tisztasága nem védene, borzadnom kellene, a méltatlan megtámadástul; de ez nem történt, mert megvagyok győződve, hogy a tisztelt prépost ur pénze el nem veszett: mert reményem, miszerint az akadályok felett, mellyek birtokomhoz juthatásomban gátolnak — végre, 's nemsokára diadalt veendek. Ki gátolhatna abban, hogy temesi és zalai jószágokat, mellyekhez jogom van, biztosításul megnevezhessem? hiszen tudja a világ — 's e tudomás érvényes okiratokon alapul — hogy az érintett jószágok, mint kétségbezhatalan tulajdonom, — birtokába kell jönnöm, — azt pedig hogy jelenleg azok birtokában vagyok, soha szóval sem érintetem, hazugsággal, Isten bizonyosságom! elő nem álltam, sem fölött fegyverrel kölcsönadásra senkit sem kényszeríttem.

Előmutatám tisztelt prépost urnak okleveleimet, jelesül Róza György végrendeletét, mellyben atyám testvére fiával Gyika Tódorral minden ingó 's ingatlan javakban, 's fölkekben általános örökösökül vagyunk kinevezve, — továbbá a Belatinczi uradalom feletti záloglevelet, mellyben Gyika név sehol, hanem „Societas nobilis Georgius de Rosa, et Emanuel“ fordulván elő, miután azon társaság 3 tagból állott, nagyon természetes, hogy a Belatinczi uradalom 1/3 része Rozsáé, következőleg 1/6 része engem illet. — Kiderül azon végrendeletből, hogy az érintett uradalom 1/6 részének jövedelme Róza György halálától 1814-től maig és így 31 évre szinte engem illet; mert a nevezett végrendelet egy pontja azt rendeli, hogy jószágaink évenként tekintetből atyáink mint természetes gyámnokaink évenként megfizessék nekem az uradalom 1/6 részének jövedelmét. Ezen irományok mind feltalálhatók Zala levéltárában, — nálam is — hiteles alakban; 's csodálatos, hogy épen azok kelnek ki ellenem, kik előtt legparányibb jogaim is ösmervék. — Vagy talán az én hibám, hogy öröklöttem, 's mégis félelmeim életidő alatt öröklöttem vagyonomhoz nem juthatok? Kérdelem most a kíméletlen táblabíró urat: akkor is tolvajnak fog-e nevezni, hogy ha ez majd mind kiderül? Mit gondol táblabíró ur, mit legyenek akkor önnek teendő? reményem senkinek sem jön azon szerencsétlen ötlete: azt gondolni: hogy egész Rózsaféle örökségemet édes anyámnak 13,000 pftért eladtam; mert négy szemközt legyen mondva kedves táblabíró ur, — édes anyámtul csak annyit kaptam. — Mert hiszen az édes anyámmal tett híres számadáskor csak a Pesten bécsi utcában fekvő házrul, nem pedig a bánati örökös jószágul, 's Belatinczi zálogos uradalomról volt szó. Bölcse tudhatja ezt az érdemes táblabíró kedves collegája, családunk törzsrágó férge. Ugyan hol van itt legparányibb nyoma csalásnak ármáyoknak? mutatson elő törvényt a tisztelt táblabíró ur, melly engem, vagy őt adósságcsinálástul eltilthatna? — úgy hiszem, illyest nem fog előmutathatni táblabíró ur, keresse bár a törvényeket Árpádtul mostanig.

Ha okleveleim ármáynak keresztelni, 's azt, ki remélt javaira adósságot tesz, — tolvajnak czímezni, 's befogatásra érdemesnek méltóztatik tartani, úgy sokan lennének bajtársak. — Egyébíránt Zala Rendelkező elkes egyénéről felteszem azon méltánylást, hogy irányomban épen nem fogják megsérteni a 1ae 9ust, 's kihallgatlan nem török el felettem a kárhözvétel vevészeit. Ennyit legdrágább kincsem, becsületeim igazolására szükségesnek véltem. — Ha ezekkel történetesen meg nem elégednek kedves táblabíró ur, adatokkal mindig szívesen szolgálok. Pesten febr. 20kán Désánfalvai Gyika György m. k. t. Zalamegye táblabírája.

Mult évi 103. és 104. sz. alatt, a zágrábi német újságba olly cikkek vétekkel fel, mellyek — közölve Pozsega megyének az ilirismus. 's illetoleg Zágrábmegye utolsó tisztújítása iránt hozott határozatait — azon megyét az ilirismus hold és csillagaival, különös ferde tapintattal bélyegzik; — cikkek ellen észrevételeimet Stauduar urnak, a fennírtott újság szerkesztőjének, saját nevem aláírásával, ollyképp küldtem meg, hogy: miután mind a megye méltósága mind az igazság szentsége, hamis levelezés, és nem hitelesítet felvétel által sértette volna; czáfolatomat, mellyet a megye határozataival hitelesen támogattam, ugyanazon újságba felvenni sziveskedjék. De Stauduar ur, következetességéhez hűmaradt, 's a vagy gonosz indulatból, vagy tudatlanságból neki nyújtott cikkek felvételét, czáfolatomat besorozni jónak nem találta. A német újság írójának emodorát, azon okból, mert Pozsega megye törvényen tul vagy azon kívül, jární soha sem fog, közhírré tenni kívánom, elvárva, hogy Stauduar ur, szabadalmával visszaélésszerű számot adjon. Pozsega febr. Sán 1843. S u v i c h József.

Nyilvánítás. Miután Zalában általános gyanú, hogy a Világ 5ik számában közölt, és Zalamegye állapotáról irt cikkek én volnék szerzője, és ez reám azok előtt, kiknek a háziadó tárgyában már nyilatkoztam, nem csekély homályt vetne: ezennel nyilvánítom, hogy az ott előadott elv és nézetek nem az enyimek, sem az én tollamból nem folytak. Nyikos Mihály s. k. baltavári plebános.

Hirlapi kalászkok.

Pesti Hirlap. (224 sz.) Vezércikkül a szepességi XVI város életkérdése körüli értekezés folytatása adatik, melly különösen Szepesmegyének a mondott városok elle-

nében követelt politikáját tárgyalja, 's a születnőküli sur-lódásokat, mint az ellenszenv megannyi táplálékát említvén, azoknak káros eredményét kiemeli, némelly korábbi történetadatokkal is érdekesítve azt. — E cikk után a szerk. szólamlík meg, — de nem, mint szokta volt jupiteri mennydörgéssel, hanem amollyan nyelvedéssel, mint szoktak bizonyos éles torokkal harsogó személyek, kikről mult számban is kénytelenek valánk emlékezni, bárha illy alakoktól életben és literatúrában mindig iparkodtunk magunkat távollattantani. Czikkének fölrata: „Egy-két specialitas“ mellyeket Sz. gr. általunk megismerteltt jelenkori czikkeiből kapkod ki 's fölczifrázva és az Erdélyi Híradó szavainak tekintélyével gyámoltva Sz. ellen csavar, 's mikép ha neki hírlapszerkesztői szabadság gyanánt adatik volna a szíveket és veséket vizsgálgatni 's az érzelmeik legtitkosabbait „potencirozott“ szellemi éleslátással az agyszövet csuda-műhelyében meglesni: ellene támad Széchenyinek, hogy Wesselényiről torzképet adott, 's rányelveskedi a nemes grófra, hogy ez föladatul tüzte ki magának — konkolyt hinteni a P. H. szerk.-je és barátai közé, 's a barátságontók díszes szerepét tehetségszerint végig játszani.“ A P. H. szerkesztője nem fontolá meg az e szavakkal járó iszonyú felelősséget; nem fontolá meg, hogy itt a személyeskedések legnagyobbját követé el, hogy embert idéze ember ellen sorompóba; hogy a legiszonyabb váddal lépett föl midőn azt, kit előbb hazafiatlanság bélyegével akart gyűlöletessé jelteni, most barátságontónak, barátságáruónak kiáltani elég vakmerő! Mi az illyenü fegyvert valamint soha nem használndjuk, úgy bárki által használtassanak, mindörökké kárhözvétel fogjuk, mert hiszszük, hogy az ügy, mellyért illy fegyverzetű bajnokok harcolnak — volna bár a legszentebb, legigazságosb, — csak rajongók és szolgalelkek előtt állhat föl; gondolkozó 's önérdem-érező emberek előtt a táfos harcvezérel együtt buknia kell, nem hogy elveszen, hanem hogy a vezérlettség ideje alatt fertőztetve rátapadt salaktul megtisztulva annál dicsőbb legyen föltámadása. Illy ügynek hiszszük mi többi közt az adókérdést is, mellyet a szerk., második „specialitas“ gyanánt fölhoz, mentegette magát, hogy azt nem ő és társai hanem a nyers erő, a cortések buktaták meg. Mi része volt azonban neki is benne, már más alkalommal volt megmutatva.

Jelenkor. (15.) Főczikk gyanánt Bártfai Kálmán elmefuttatása áll a köznevelésről. Szép, fölséges tárgy, 's bizonyára teendőink legelsőbbike. A cikkben nics ugyan kifejtve, mit ért B. K. a köznevelés alatt, minek meghatározását mi annyival szükségesebbnek véljük, mert épen az alapeszmék 's elemi fogalmak határozatlansága szokott azután véleményeltéréseket, feleseléseket, harcot 's végre még — ügybukást is okozni. A mindennapi tapasztalás erre nagyon is sok bizonyóságot nyújt. Hiszszük, hogy midőn a köznevelést olly igen méltán 's korszerűleg sürgeti, egyetemes nevelést ért, nem pedig ollyfélé, minőt görögország oskorának történetiratai számunkra tudomásul föntartottak; hiszszük, hogy érzelmi és értelmi, családokri és tanodai kiképezetést érti köznevelés alatt a nemzet minden osztálybeli sarjadékának, 's érti mind azon közvetve vagy közvetlenül az emberi kiképezetésre befolyással bíró intézmények czél-szerűbbítését, mellyek nélkül a nevelés — bármilly böles alapon nyugodjék is — csak fél kezességet nyújthat, hogy a gyermekből jó fiu, jó testvér, barát, férj vagy nő, atya és polgár, egyszersmind pedig értelmes, okos ember is leend. 'S épen e mellékes intézményeknek figyelembe nem vétele vagy elhanyagolása okozza, hogy számos szülék minden gondoskádás és költségeskedés daczára is szégyent és fájdalmat nyernek osztalékul az életbe kilépő 's ennek kepezésében elakadó magzat részéről. — Honfiak és politikusok! mindent a mit akartok, csak nevelés által eszközölhetek; a nélkül sem jog, sem szabadság, sem ipar nem virágozhatik bármilly hazában is! Hasonlatlanság, álom, öncsalás minden tervek minden reményetek a nevelés hatalomszaga nélkül. Ezt olly könnyű bebizonyítani. A nemzet emberekből áll; az embereket nevelés teszi emberekké, teheti fölistenekké; ha az emberek egyenkint jókká, szorgalmasokká 's b. képezetnek, nemde illyennek kell válni az egész nemzetnek is? 'S mégis olly kevesen vannak, kik erről gondolkozni szeretnének, kik a nevelés ügyét minden mások fölött pártolni 's előmozdítani készek volnának!

Nemzeti Újság. (15.) „Korunk ügyei“ rovatában Nyitra-Zerdahelyi Lőrincznek közgyűlésileg előterjesztet 's ns. Nyitra megye által választmányhoz utasított javaslati 10 pontja közül, az egyházviszonyokat személyileg is illeto két pont iránt nyújt czélszerű fölvilágosítást, egyszersmind a javaslo urnak 's netalán vele egyetértőknek — szükséges utbaigazítást, Nagy Sándor. Az 150

indítvány az, hogy a sátoros nagy ünnepeken kívül, minden más egyéb ünnepek az ezekre következő vasárnapokra tétessenek által; a második, hogy az egyháziak nősülésre fölszabadítottassanak vagy talán még köteleztesse is? Valóban illy indítványok a fogalomtisztultság nem legfőbb fokát, 's az egyházi és világi hatalomkülönbség nem nagy ismeretét bizonyítják. — Az ünnepelességek nem tudják mi az ünnep. Ők ezt henyeség, tivornya 's tb. napjának tekintik, feledkezvén hogy az népoktatás és nevelés, szív- és szellemnemesítés napja; 's ha nem ez volna, akadályai megszüntetésével ezze kellene tenni, nem pedig eltörteni. Gondoskodni kell tehát inkább törvényhozásilag — hogy az ünnep világilag is megszenteltessek! — A nősülés iránt a statusnak nincs rendelkezési joga, hanem van az egyháznak; különben is, ki nősülni akar — ne legyen pap, 's milly fonák liberalismus volna, azt, ki nőtelenységben boldognak érzi magát, legyen az világi, vagy egyházi személy, nősülésre kötelezni, 'erőszakkal boldogítani, sajátkép azonban boldogtalantítani akarni! E tekintetben a világi hatalom csupán a kebelében maradtokra vonatkozólag intézkedhetik, még pedig ezekre nézve is csak közvetőleges hatással, szerkezetének 's intézményeinek olly irányzatával t. i., hogy polgárai minél több okot 's ezeknél fogva mintegy belső szükségét érezzenek magokban nősülésre, másrészt pedig módokul gondoskodni, hogy a nőtelenségűl minél többeknek okuk legyen idegenkedni! — Ha e messzeágazó 's a társadalmak életgyökének hajszáledényű tápereszkét képező viszonyokról az ifjuság 's az életember, a magán- és társadalmi rendeltetés alap-hü nézetei szerint volna értesülve: milly máskép állana a nemzetek, az emberiség, testi és szellemi erőfejltségének ügye! 'S ez ismét a főnebbi értelmünkben vett köznevelésnek egyik lényeges föladata!

Hírnök. (15.) Századunkjában a háziadóra vonatkozó néhány kérdést tesz K—u J., jelesen mit tesz a házi adóhoz a r a n y l a g járulás? ki határozza meg ez arányt? a házi adó annyi marad e mint volt eddig? vagy növekedni fog? 's mennyivel? mellyik részről 's kinek fognának a megyék számot adni? — Olly kérdések ezek, mellyeknek minden oldalruli taglalása 's megoldása épen a házi adó ügye érdekében elkerülhetlenül szükséges.

Németország.

** Európában minket közel érdeklőleg áll Németország; részint a szomszédi viszonyok, részint amaz események kapcsolatánál fogva, mellyekben az hazánkkal közösen osztozott, midőn királyink még a romai birodalom koronáját is viselték! — Mi magyarok mégis, kik, mind bel, mind kül életünkben, olly igen szeretünk magas nagyságok gözkörében andalogni, szüntelen csak Amerikát, Nagybritanniát, 's Franciaországot lebegtetjük képzetünkben, említjük beszédeinkben, 's utánzásul tüzzük ki iratainkban; — mintha a csendes kifejlődésnek következetes fokozatán jobbléte felé törekvő Németországban, üdvös tanulságot alig lelhetnénk? — De mi tisztünknek véljük, fúrge méhinkt mézet szedni a szomszéd Németország polgári életének téréül is! — A bécsi congressus után sokáig szenvedett sérveinek idülsége közt újabb élet mozgalmi Németországot nem igen jellemzték; azonban az utolsó évtizedekben alig vala egy nemzet olly szerencsés, mint a német, melly a haladás pályáján a szellemi 's anyagi jólétet a béke olajága alatt, gondos megfontolás szabta uton tndja munkálni. — Még mi egyik szélsőségből másikba esvén, ingerültség nélkül alig-vagyunk képesek javítani, avagy czélszerű ujat teremteni! Ha Hannovera törvény korlátit közt alkotmánya védelmére irányzott ellenkezését kiveszszük, semmi jelentőséges sem tünik fel a beháborgásból! — Poroszország a nálunk baráti, sőt rokonit kötelekeket 's az ország rendének egymás iránti bizodalmit megszaggató vegyes házassági ügyet, böles igazságossággal bevégezvén, minden figyelmét szellemi és anyagi érdekek emelésére fordítja. A fejedelem átlátja, mikint a népnek szabadabb institutiók közelében jogokat kell adni, 's így hálával szorosban csatolni hűségüket trónjához; — mert vannak idők, mikben áldás és ajándék gyanánt hálálva fogadja el a nemzet, mit változott körülmények közt igazságkint követel! — És mi itt igen mély political tapintatát látjuk Poroszország felvilágosodott kormányának. — Avagy hova czéloznak a sajtónak engedett kedvezések? Hova az ujonan szerkezendő városi rendszerek? hova az egybehívott 's mintegy képviselést ábrázoló választmányok? Mindez meg-előzőleg történik, a netalán követelés hangján előbbutóbb kitörhető vágyaknak. Ugy látszik, Poroszország kezd hinni, hogy egy alkotmányos törvényes szabadság élvezése közt erősödött nemzet, legbiztosb örje a trónnak, 's leghűségeseb alattvalója fejedelmének. Mi ugyan nem tekinthetünk a szív rejtékébe, sem a rejtélyes politia

mélységébe; de ha tényekből szabad következményeket vonni, Poroszország egy szép alkotmányoszerű jövőnek ha küszöbén nem áll is, attól legalább nincs fölülte távol. Népevelés fölött 's kézműipar mi figyelmüket igényli, 's mi ohajtánók, hogy ha a nevelés szent ügyét tárgyalandjuk, annak nevelési rendszerét, mennyiben általános, kellőleg méltányoljuk. — Württemberg rendének vasutakról tanácskozásai serkentésül szolgálhatnak honunkban a status költségén építendő vasvonalok ellenzőinek; milly kicsiny ország Württemberg hazánkhoz képest, 's még is mi bőven ajánlott költségeket az említett célra! 2 1/2 milliót t. i. — Mi jelenleg Fiumét Pesttel vasvonal által összekötölni kívánók csak statuspénzen, 's fájdalom aggodó jövődjét látjuk még ennek is! nálunk igen sokan nem akarják elhinni azt, mivel Deffner nyomos beszédét befejezte: „Ó t. i. Németország egysége 's erejének kötelekére szavaz, a nép-jólét kifejlődésének újabb közvetítőjére; azaz ő szavaz a vasut építésére Württembergben!“ Mi ohajtánók, bár közölhetnők terjedelmesen olvasóinknak a „Schwäbische Mercur“, vagy „Allg. Zeit.“-ban a württembergi kamarai vitatkozások folyamába elmondattakat a vasutak hasznáról, 's azon okokat, melyek reá bírták a württembergi kamarát ama nevezetes üszveg megajánlására; azonban Deffner említett szavaiban még ránk nézve is annyi fekszik; 's annyit szolt már a sajtó e tárgyhoz, hogy sajnos volna, ha mindenkiben meggyőződés nem vált még a vaspályák haszna és használatlan szükségé hazánkban. Mig Württemberg rendei az anyagi jólét emeltyüiről, a vaspályákról érejt megfontolással határoztak, addig a szász kamara a perek eljárásáról, a bünvádi renszerről, bölcs tanácskozások közt nevezetes jobbitásokat tervez. Nálunk szintén maholnap a bünvádi eljárás megyei gyűléseken tárgyalás alá kerülend, 's bár kellő módosítás mellett a nyilvánosságot 's így szükségessé váló újabb intézmények létesítését észszerűnek vélnök, még is itt a túlságok elkerülése végett figyelmeztetni kívánjuk olvasóinkat arra, mi a szász kamarában mondatott; „hogy mellőzése ama fogyatkozásoknak, melyek az angol, francia 's amerikai nyilvános bünvádi eljárásokhoz csatolvák, a törvényhozás magas feladata.“ —

Franciaország.

Párisban egy kis győzelmet vitt ki az ellenzék a választások körül, egyik jelöltjét Taillandier urat 19 szó többséggel megválasztá. Reménylik, hogy a spanyol ügyekre nézve a kiengesztelés ideje közelg; már is békülékenyebb hangulatot vehetni észre, mióta tudatik, hogy Guizot a barcelonai consul ügyében benyújtott oklevelek megvizsgálásában megegyezett. — Február eleje körül átadá a kormány a követ kamrának a budgetet, melyben a hadsereg tetteles állapota igen mérsékeltnek mutatkozik; az ország beljében 280,000, Áfrikában 60,000 emberre megy. Algír gyarmatosításához komolyan akarnak hozzá látni. Az eddig történtek 1 millióba kerültek; a fölvetett rendszer folytatásán néhány év múlva olly europai népességet remélnék ott meghonosítani, mely a földet, melyet művel, védelmezni is segitendi, mi által a bennszülöttek olly gyakori békezavarásai önkényt gyérülendnek, sőt megszünendnek.

A követkamra febr. havára megállapítván a bureaukat, a győzelem határozottan a conservatív párté lön, mert az ellenzék csupán a nyolczadik bureauban vala képes jelölteit megválasztatni.

A francziák külpolitikát illető tüzeskedései nem mindig szigorún elkövetkezettek; eddigelé mindenre felriadtak, mi Anglia 's Oroszország bármilyen csekélyszerű közeledését illeté: most pedig alig látszanak tudomásul venni, hogy e két hatalom közt kereskedési 's hajózási szerződés kötöttet egész titokban. A nevezett kötés ugyan legközelebb Poroszország ellen van irányozva, melynek hajói eddig kizárólag vihettek Angliába keleti kikötőiből orosz természetűeket, 's most e joggal az orosz hajók is felruháztattak.

A czukorigy fontos szerepet játszik Franciaország politikájában, 's minél több érdek jö vele érintkezésbe 's összeütközésbe, eldöntése annál bajosabbá válik. A bizottság mindinkább hajlik a miniszteri rendszabály felé, 's készül elismerni azt, hogy a jelen állapot tovább így nem maradhat. E közben a tengeri kereskedés küldötti emlékiratot bocsátanak a kamrához, melyel új fegyvert adnak a répacukor ellenzőinek kezébe. Azon állítást védelmezik: hogy a gyarmati czukor-termesztés szállítása a kereskedési hajózat fenntartására mulhatlanul szükséges, 's így közvetve a hadi tengerészet szilárdulásáért 's gyarapodásáért is föltételezi. Adatokkal bizonyítják be, miképp a tengerészet szállítási tekintetben több év óta csökkenőben van 's erre támaszkodva kiterjesztik figyelmeztetésüket

a hadi erő gyöngülésére is, mi ha így nem volna, a francziák nem volnának kénytelenek mindenütt az angoloknak engedni az elsőséget.

A francia követkamra kutatás-jog iránti szavazatát az angol sajtó annyira lenézőleg fogta fel, hogy e hang szerint itélve nem igen lehet közeledést 's engesztelődést remélni e két nemzet közt. Némi ellentétül szolgál ugyan a sajtó méltatlan modorának a két parlamentház komoly és méltóságteljes magatartása, hol semmi sem mondatik, mi a két ország közti feszültséget könnyelműleg szakadásra ingerelné, mi a párisi Revue véleménye szerint bizonyosan a csatornán túl is nagy szerencsétlenségnek tartatik, de még is olly fontos a napi organumok ama szózata, miszerint a miniszterek megkérdetelése épen nem volna fölösleges: világosítsák fel a dolgot, mennyiben alaposak az angol lapok magyarázatai, azaz: mennyiben van alapjuk az angol nemzetnek e tárgy fölötti gondolkodása 's érzetiben.

Spanyolország.

A spanyol tengerészet emelésére feltűnő lépések tételnek; legújabb parancs szerint tetemes mennyiségű juharcát vágnak le az országos erdőkből, melyek különféle kikötőkbe vitetnek hajógyártásra. Ebből ugyan kitetszik, hogy nem igen hajlandók ezentul a spanyolok idegen hajókat bérleti statusszolgálatra, mint eddigelé; mindazáltal mindezen törekvés sem segíthetne, ha hirtelen valami történnék, mi tetemes számú hajót tenne szükségessé, — minthogy a most levágott fák csak két esztendő múlva lesznek építésre hasznavehetőek. Ezen ügyeket mindenestre figyelmet érdemel olly ország részéről, melynek hajdan, a nagyság és hatalom korában úgynevezett győzhetlen armadája volt; de más részről igen méltó a követésre azon gazdasági iparkodás, miszerint az ország szárazságát több 's több erdők ültetése 's nevelésével törekvesnek kevesbitni. Nálunk is vannak roppant térségek, melyeket erdő-ültetvények által fölültebb lehetne kellemesíteni, — de hiában, bármennyit írjunk 's beszéljünk is, nálunk végre a süker ügy szokott állani arányban a buzdításhoz, mint egy ezerhez, — 's ez ügyre nézve a szó legszorosab értelemben pusztában hangzik el a szó. De Spanyolországban még más módon is iparkodnak segíteni a bajon, minthogy közép Spanyolhonnak egyik főbb inségét a szárazság teszi; csatornázás által készülnek az alacsony medrekől a folyókat szerteágztatni, hogy a magas telekföldet öntözzék. Nálunk is sokat halljuk említeni a csatornázást; de nálunk századokra nyúlnak ki olly vállalatok, melyek másutt gyorsan működő tett-erő szüleményei.

Ismeretes, hogy jelenleg Spanyolországban a választások időszaka áll be, 's hogy ez sokféleféleg foglalkodtat sajtót, városokat, tartományt és pártokat. Vanak, kiknek cselekvősége leginkább szavakban nyilvánódik, 's ezek rossz néven veszik, ha mások nem annyira áradoznak szavakban, 's orgánjaik által az ország minden jót akaró férfainak engesztelésére intenek. Pedig ezek, t. i. a miniszterpártiak talán többet cselekesznek tetteleg, mert azon vannak, hogy a tartományokban a választások vezérléte pártihiveik kezeire kerüljön. Más részről nem tagadhatni, hogy az ellenzék állása erős. Az Eco hirdetése szerint minden pártok fényes szónokai fognak a cortes gyűlésben egyesülni, az alkotmányt a miniszterium ellen védelmezendők. Említi a tiszta progressisták közt Lopez, Pizarro, Alonso, Campuzano neveket, a moderadok közt Casa-Irujos, Isturiz, Carrasco, Rosas, Sartorius, — a mérsékelt progressisták közt Cortina, Olozaga, Cantero, Garcia 'sat. 's mondja, hogy ezeknek szónoki dörgéseik inkább fogják megrettenteni a minisztereket, mint Barcelona algyuztatása a nemzetet. Illy jóslata szerint épen nem volna csuda, ha az illetettek már csupán e kifejezéstől is remegnének; szerencsére a spanyol nyelv híres dagályáról, 's így alkalmasint értik ott, miképp kelljen fölvenni e szódörrenéseket. Tudnánk még egy más országot is Európában, hol a bombast 's szódörgés mindennapiassá válván nem sokára szinte elvesztendi minden hatását; de e megszokásnak azon gonosz oldala van, hogy majd utoljára még meg is kívánjuk, mint a mindennapi kenyeret. Vajjon mi maradand azután fűszerül a csillagó mondatok felspéklésére? —

A Patriota szerint Don Carlos, magas állásu személyek tanácsát követve, 's meggyőződve jövőre rosz kilátásai iránt, lemondott jogairól fia javára, 's pénzt vett föl német bankháztól tábornokainak kifizetésére.

Barcelonát a legnagyobb forrongás nyugtalanítja, az alnép el van keseredve a dühöngésig, melynek kitörését egyedül az gátolja, hogy fegyverei nincsenek. A házajokba visszatérő menekültek az uton szintolly heveséggel kóholnak üszszeesküvéseket, mintha mi sem történt volna. A város utcáin éjszaka idején lázító énekek

hangzanak, melyeknek tartalma erőszak, vér, gyilkolás 's hogy nemsokára eljövend az idő, hogy a kormányzó fejből harang-ütő készülend, beleiből pedig kötelek annak húzására. Illy iszonyú az ingerültség! Január végső napjaiban több helyen támadó verekedő jelenetek történtek a polgárság részéről a katonák, egyes tisztek 'sat. ellen, úgy hogy rendkívüli segélyre kelle sietniök nagyobb csapatoknak. Ehez járul az időszaki lapok izgató hangja Angliának ellenében, melyek boszontásul ama népek minden világtörténeti bűneit felemlítik, 's összehalmozzák, 's legélesebben kelnek ki ellenök: „Az angolok Spanyolországból raktárt akarnak csinálni, — így szólnak, — áruik számára; de Spanyolország épen szegénysége által lett sérthetlenné, mert jövend idő, hogy Spanyolország Portugallival egyesülve mindenünnen elűzendi az angolokat, hol utjába állanak.“ — Legújabb hírek szerint a kormányzó elengedte Barcelona városának a hadiadó még hátralevő fizetetlen üszvegét.

Nagybritannia.

A választási vitatásokból megemlítettönek véljük még Wellington hg. beszédének azon fötartalmát, miszerint az afgani eseményeket 's azok indítóokait védelmezé. A kínai háborúról is kedvezőleg nyilatkozott, mondván: hogy miképp eleinte ő volt az, ki a kínai tisztviselők magokviselésében valódi sérelmet látott Angliá ellenében, úgy most is vallja, hogy a kínai háború igazságos volt. Ellenborough lord indiai főhelytartó ellen szórt vádakra nézve kimondá, hogy annak minden rendelményei jogosak, okosak voltak, 's a pillanat körülményitől szükségképp megkivántattak, szükségessékké lettek pedig az elődöknek részint cselekvényei, részint elhanyagolásai következtében; ezt pedig azon öntudattal monda: minthogy ő ért valamiképp indiai főkormányzóságokhoz, 's ért valamit katonai dolgok 's hadi nehézségekhez is. Ennélfogva állítá: hogy Ellenborough lord cselekvényei vádat épen nem érdemelnek.

A febr. 7kei alsóházi ülésben Roebuck úr indítványt tön egy felírás iránt: hogy a felső 's alsó canadai lázadóknak, kik büntető-gyarmatokra szállítottak, kegyelem adassék. Stanley lord gyarmatminiszter sajnálá, hogy országos okoknál fogva nem gyamolthatja az indítványt, de igéré: miképp egyes büntetettek folyamodását a királyné mellett pártolandja; erre a szónok visszavette indítványát.

Ismét egy keletindiajáró hajó türest szenvedett a kenti partokon; a legénység megmenték, az árukat is reménylik megmenthetni.

Belgium.

Azt hiszik, hogy a belga-hollandi szerződés elfogadása változásokat vonand maga után a miniszteriumban, jelesül, hogy első miniszter Nothamb ur követül kívánkozik menni Haagaba, mely hely igen fontos. A katolikus párt ügyekezetei ujabban oda irányulnak, hogy az utóbbi időben szenvedett veszteségeket helyre pótolja. —

Az országos képviselők fő figyelmét igényli jelenen egy a csempészet ellen fölállítandó törvény; ennek t. i. meggátolására különféle rendszabályok hozatnak javaslatba, nevezetesen: szorosabb határörizet, szigorubb törvénykezés 's a t. De sokak véleménye szerint mindezek meg nem szüntetendik végkép a dugarusságot, mig a magas beviteli vámok nem szelidülnek. Némelly tudósítások szerint lépések tételnek barátságosabb közeledésre Oroszország iránt, 's hogy ez bizonyítja miképp a belga politikában nevezetes fordulás történik. Más részről azonban az a hír: hogy az ez iránti alkudozások nem igen kedvezőn folynak, 's pedig főleg azon akadálnál fogva, hogy Skrynezky tábornok Belgiumban van.

Dánország.

Érdekes adatokat foglal magában egy dán irat az ezen ország hadi zászádjára nézve, mely jelenleg következő hajókból áll: 6 sorhajó, 84 és 66 álgys; 3 fregat 40—48 álgyuval; 4 corvett 20—26 álgys; 5 brig 12—16 álgys, 's 3 schooner 6—8 álgyuval; van azonfelül 3 gőzös 40, 80, 's 200 lőerejű 's evezőnaszádka 81 álgyladikkal. Az északi 's keleti tenger közti hajózás 1839 óta évenként csökkent, úgy hogy azon évben összesen 18,473 hajó járt, mult évben már csak 15,693 hajó, tehát 2780nal kevesebb mint 1839-ben. E csökkenés egyik fő oka abban áll, hogy Anglia 's Norvegiába a gabna-kivitel kevesbedett. A svéd, norvég, olasz, francia 'sat. hajók száma szaporodott, mig másoké tetemesen, jelesül a poroszoké 539el kevesbült. E szerint egészen véve a kereskedés fogyatkozást szenvedett, mi kétségkívül a szomszéd országok hatalmas versengésének eredménye. Ha ehez majd hozzájárulnak a legújabb kötött angol-orosz egyezés eredményei, ez arány hihetőleg még mindig feltűnőbb lesz, miből majd azon tanúság eredend: hogy olly sokat

karoló és sokat elnyelhető óriás ellen összevetett vállalt 's együttes kitarással állhatni csak ki a versenyt; egyenkint jobbra balra mindenkit lassankint megbéníthat. De hiába, ily tetemes szellemre soha sem fognak fejlődhetni a nemzetek, míg egymásközi érdekeik 's viszonyaik surlódásai feszültséget szülnék majd itt, majd amott, 's későn veendik észre a hatalmasságok, mikép az óriás mindig ki tudja lesni az alkalmas pillanatot majd e majd ama nemzet érdekeinek a saját és kölcsönös haszon általi czirógatására, honnan önmagára nézve mindig előmenetel származik, melly jövőre is biztosítja kamatját, ha egyikkel megszakad is a viszony, tehát a másikkal; de a szövethözökre nézve, ha e miatt más haszonból kimaradnak, mihelyt vele megszűnik a viszony, az elmulasztott nyereség tekintetében visszalépés vagy pótolhatás nincs többé soha.

Északamerikai egyesült státusok

Az eddigi bukástörvény eltörlesztésére irányzott bill a képviselők házában 140 szóval 71 ellen végkép elfogadtatott. E közben olly jelenetek, olly durva 's vad jelleműek fejtettek ki, hogy az ülésteremben egymást föld-

hez csapással fenyegették a tagok. Innét újabb adat a szabadelvű felvilágosultság dicsőségéhez! — Beszéli, hogy Spencer hadminiszter, fának szerencsétlen esete miatt le akar mondani tárczájáról, 's külföldön követséget vállalni. Ez által alkalmat nyerne Tyler elnök a cabinetben a rég ohajtott változtatásokat létesíteni.

Vegyés közlések.

— A J. des Débats szerint az angol hajóhad tetemesen kevesbitetik, úgy hogy összesen 27 hajó 's 828 ágyu hagyandja el a szolgálatot; ezek közül a china-indiai nászádra esik 4 fregát, 4 corvett, 4 brig; a földközi tengeren 3 sorhajó, 1 fregát, 's két gőzös fregát.

— Egy Odessából jövő angol kereskedőbrigg jan. 18kán a gibraltari szoroson Tarifa spanyol várdából golyós ágyulövessel üdvözöltetett, hihetőleg, mert még azon pillanatban fel nem vonta lobogóját. Ez azonban még is sérelmi pontul szolgál az angol lobogó megsértése miatt.

— A Tyber folyó annyira megáradt, hogy a neróreítésen létező mezei lakokat egész födelekig elborítá,

Roma alantabb fekvő utcáit egészen előnté, úgy hogy a víz az első emeletbe is befoly, a földalatti csatornákon pedig szinte a Corsoig 's egyéb magasabban fekvő utcákra elhatott. Ez áradás tömördek kárt okozott, 's a majd özönvízi esőzések következménye.

— Franciaországból a Marquesa szigetekre három hajó küldetik, Uranie fregát, Meurthe corvette, 's Tonnere gőzös.

— Angliából még folyvást katonaságot küldenek Chinába.

— Belgium 86 városának lakossága 1842 évi jan. elsején 1,006,117 lélek volt, a 2,429 falusi községtől 3,111,485, összesen 4117,602. A nőszemélyek száma kissé felül haladja a férfiakét.

— Poroszországból kezdődnek már a kiköltözések Északamerikába 's minden jelenségek arra mutatnak, hogy az idei szám a tavali kiköltözöttékénél tetemesen nagyobb lesz.

Szerkesztő: Szevvey József.

Hivatalos Jelentések.

Csődök.

5914. Tolna vármegyének törvényszéke nemes Vinyázó Rudolf paksi közbirtokos tömege ellen csődpert határozván, és megjelenési határidőül f. é. april 15-öt tűzvé ki, egyszersmind ideigleni tömeggondnokká Pesti Istvánt, perügyelővé pedig Kiss Ferencz tisztí alügyész nevezte. Költ börtelohó 14én 1843.

5915. Pest vármegye első alispánja jelentvén, hogy Ó-Buda mezővárosa tanácsa Brei tner Simon hitelezőinek csődületére f. é. martius 24dik napját tűzvé ki határidőül, tömeggondnokká Ketskeméthy József tanácsnokot, perügyelővé pedig Karay Lajos ügyvédet nevezte. Költ börtelohó 14én 1843.

6213. Nyitra vármegye jelentése következtében szokott kihirdetés végett megíratik: hogy Privigye mezőváros tanácsa által Divald József, 's hitese ellen csődpert rendeltetett, és a hitelezők megjelenésére f. é. martius 30dik napja határidőül tűzetett ki. Költ börtelohó 14én 1843.

1403. Pest városa törvényszéke Müller Antal vagyonbuktó lókereskedő ellen csődöt határozván: perügyelőnek Körmendy István hitessüggyvédet nevezte, 's az illető hitelezők megjelenésére 1843ik évi aprilis 24két határidőül tűzte ki. Költ boldogasszonyhó 10én 1843.

Csödszünetések.

5988. Szeged városa tanácsa jelentése szerint, Schweiger Miklós és hitese Svetsina Anna

ellen indított csődületi per megszüntetett. Miis mult évi februar 22én 7179. sz. a. kelt körlevél folytában kihirdetés végett megíratik. Költ börtelohó 14én 1843.

6268. Győr vármegye polgári törvényszéke jelentése szerint, Sár y Károly táblabíró és nője Gombay Sarolta hitelezőkkel barátságosan megegyezvén, az eilenők rendelt csődpör bíróság megszüntetett. Miis 1842. évi october 25én 39193. sz. a. kelt körintézményre hivatalozlag kihirdetés végett megíratik. Költ börtelohó 14. 1843.

Váltótörvényszéki idérés.

1740. Kaufmann Móricz, kinek tartózkodása nem tudatik, az ellene Guttman Joachim által 25 pfr. iránt indított váltókereset tárgyalása végett f. 1843ik évi april 5ik napján reggeli 9 órakor a pesti első bíróság Váltótörvényszék előtt jelenjen meg. Költ Pesten a kir. elsőbíróság Váltótörvényszék 1843. februar 20ik napján tartott üléséből.

1564. Baumgarten Ferdinandnak Fiszla Mátyás ellen 158 pfr. iránt indított keresetere 1842. évi decemb. 22ik napján 9883. sz. a. költ idérés érdemében f. 1843. évi februar 13ig mint e végett kütözött napig válasz nem érkezvén, alperes a váltótörvénykönyv 11r. 213. §sa szerint ezennel értesítetik, hogy az érdeklött váltókereset f. 1843. évi februar 28án reggeli 9 órakor fog a pesti kir. első bir. Váltótörvényszék előtt tárgyalatni. Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszék 1843. évi februar 16ik napján tartott üléséből.

Kötelezvény semmisítési hirdetmény.

(42) 6214. Nyitra vármegye Fursprecher született Szloboda Susanna folyamodása következtében bizonyos két rendbeli elvesztett kötelezvényeknek, mellynek egyike 1000 vfrtól kiadott 's báró Jeszenák Jánost szenvedőleg, mindketteje pedig a mondott folyamodót és ennek bályját Szloboda Józsefet keresőleg érdeklji, minthogy az említett adások csak a fenérintett kötelezvényeknek ezen főkörmányszék utján megsemmisítésök esetére ígérték a kötelezett sommáknak járulmányokkal együtti lefizetését, megsemmisítését országszerte kihirdettetni kérvén a kérdéses kötelezvények tehát megsemmisítetteknek hirdettetnek. Költ börtelohó 14én 1843. 2-3

Váltó ügyvédvizsgálati hirdetés.

A tek. k. váltó-Feltörvényszék ezennel közhírré léte, hogy kik a legközelebbi köztörvényszüneten váltóügyvédi vizsgálatot kívánnak letenni, közügyvédi hitlevelökkel, — továbbá erényes magokviselőteről, nem különben legalább félévi váltójogi gyakorlatról szóló bizonyítványokkal, támogatandó folyamodásukat, folyó 1843dik évi april 3-dikától, ugyanazon hó 15dikéig bezárólag, a feltörvényszéki iktató hivatalban, a tek. kir. váltó-törvényszékhez adják be. Költ Pesten, a tek. kir. váltó-törvényszéknek 1843. februar 9. tartott ülésében. Fogarasy János feltörvényszéki tanácsjegyző. 3-3

Wagner József műárosnál Pesten

(szervittatären) legújabbban megjelentek: pengöben. Wiedersch'n, keringő zongorára Morelly Fer. től op. 105 - - 36 kr. Reise-Quadrill (irhoni dal) zongorára Morelly Fr. től op. 106 - - 30 kr. Aloisen-Polka, zongorára szerző Suck M. - - - 15 kr.

Négy igen kedvelt magyar népdal zongora-kísérettel rendező Szerdahelyi József.

- 1. Mariskám, M. eszem a szemedet. 2. Cserebogár sárga cserebogár. 3. Hortobágyi pusztán fuj a szél. 4. Rákodal, Kisfaludy Károlytól.

Hét magyar eredeti népdal

- Vörösmarty, Erdélyi, Czuczor, Gaálól, zongorára alkalmazá Egressy Benj. 1. A kancsó kézről kézre jár. 2. Elmennék én katonának. 3. Magyar leány az én rózsám. 4. Juhász a hegy oldalán. 5. Édes szülöm mi hánt engem. 6. Ne menj rózsám a tallóra. 7. Mi füstölög ott a síkon távolban?

Tittl 'Rosenmädchen' keringője és Rabl Lánca-Quadrille is megérkeztek. 1-3

(46) Kállian és társánál Pesten (váczi utcában, Parkfrieder-ház) megindultak:

Kisfaludy Károly minden munkái.

Hat kötetben.

A Kisfaludy-Társaság megbízásából szerkezté Schedel F.

Negyedik (pompás) kiadás, aczél és fametszetekkel. Sréiben. Előfizetési ára csak öt fr. e. p., kötetenkint egy fr., az utolsónak előfizetéstől. Martius 20ántól hét fr. e. p. Megjelen t

az első kötet, melly a szerző új aczélmetszetű képét, minden verseit 's drámai közül a „Tatárok Magyarorszában“ és „Zács Klára“ címűeket foglalja magában. — A második kötet martiusi vásárra jelenik meg. 1-2

Házeladás.

(45) A t. cz. Muslay-családnak, az új piacon legkedvezőbbben kütünő helyen, 's az utóbbi vizáradás alkalmával minden kártól menten maradt háza tölem alólirtól, mint a fenéredklött nemzetség által a tek. kir. itélőtábla előtt kötött egység szerinti osztályt végrehajtóbírájától folyó évi martius 19keig szabad kézből egység mellett megveendhető, mire nézve a vennikivánók magokat nálam mindennap reggeli 10 óraig a Leopoldutczában 187dik sz. alatti Csorbatéle házban 150 emeleten, mint időközki szálláson jeleníteni sziveskedjenek. Pesten februar 20kán 1843. Fráter Pál m. k.

Kész misemondó-ruhák

Hirsch Ferencz selyem 's divatáros boltjában legjutalmasabb áron kaphatók; továbbá selyem, arany, és ezüst-himzetű gyönyörű nehéz templomi szövetek díszítvényekre, damasz szövetek zászlókra, 's egészen nehéz violaszin- 's vörös grosdenaples, moire és övszalagok — Pesten a váncziutczában a „Szarvashoz“, hol mindentéle megbízatás is elfogadtatik mindenemű templomi díszítvényre, mennyezetre, püspöksüvegre, velumra, biretre, albrára, szemfödélre, ostayacsokóra 's f. jutalmás és gyors szolgálat mellett. 2-6

Bírói árverés.

(40) Zalalövői Csapody Pálnak néved Botka János ellen lefolyt pörébeni ítéletek végrehajtása alkalmával 1842ik évi nov. 10ik 's következett napjain t. Somogy vármegyében bírói zár alá vett következő javak u. m.: Adádon 124 h. allodialis szántóföldek, ezek közül 20 hold buzavát, 10 h. rozsszal bevetve, 5 hold curialis házhely több rendbeli épületekkel 's kertekkel, 43 hold rét, 38 1/2 hold urbéri földek, 1 házas zsellér, 3 hold dézmás szőlő, és a közös szőlők jövedelme; Bálványoson 63 1/2 h. szántóföldek, ezek közül 37 1/2 hold őszi maggal bevetve, 14 1/2 hold rét, 38 1/2 hold erdő, 3 féltekkes jobbágy, 25 1/2 hold dézmás szőlő és a közös koresma jövedelme, 51 szekér széna, 2 szekér sarju, 13 szekér árpaszalma, 30 szekér buzaszalma, 40 szekér rozsszalma, 430 kéve zsupp; Kerekében 69 1/2 hold erdő, 3 zsellér házhely 11 1/2 hold földdel, és 3 1/2 hold réttel, és a közös koresma jövedelme; Kapolban 37 hold urbéri földek, 13 hold dézmás szőlő, 2 1/2 hold censualis földek, és a közös koresma jövedelme; Miklósiban 6 pozs. mérő árpát, 25 p. m. kétszerest, 24 pozs. m. zabot, 5 p. m. kukuricizát, 26 akó bor! és 4 vfr. 4 krt jövedelmező urbéri földek és dézmás szőlők, valamint a közös száraz-árenda jövedelme; Ecsényben 458 1/2 h. szántóföldek, 30 1/2 hold rét, curialis ház több rendbeli épületekkel 97 1/2 hold dézmás szőlő, 33 zsellér, 184 1/2 hold erdő, és 622 1/2 hold allodialis szőlő két épülettel; Gesztiben 647 1/2 h. szántóföldek, 99 1/2 hold rét, és 137 hold erdő; körülmények szerint pedig még több rendbeli ingatlan 's ingó javak nemes Somogy vármegyében f. 1843ik esztendei majus 15én Adádon megkezdve, 's Bálványoson, Kerekében, Kapolban, Miklósiban, Ecsényben, és Gesztiben folytatva, bírói nyilvános árverés utján elfogadatik. Költ Kaposvárt febr. 8. 1843. Sárközy Albert

ns Somogy megye első alispánja mint kiküldött végrehajtó. 2*3

Bírói árverés.

(38) Folyó évi aprilis 3kán Nagy-Körösön a városházán t. Gombay Menyhért urnak még 1841ki aprilis 24 és 25én bírói végrehajtás utján foglalt 's zár alá vett következő ingatlan javai fognak felperes Rajner János ur részére árverés utján a legtöbbet ígérőnek ejadatni: 1ször A Mokesay és Uzza-Bernáthéle sajátlag Gombay Menyhért urhól jussok. 2or A páhi pusztán 57 hold (1600 □ ölel) és 116 □ térségű föld. 3or Az ügynevezett zsoros hegyben egy szőlő sz. Boros István, Zsengeller Mihály és Fejér Mihály szomszédóságában, mellynek terjedelme 9 pászta két lugossal, egy kunyhóval, továbbá egy tanyahely a szomszédló földekkel együtt. 4ször A homok oldalon egy akol, mellynek telke 750 □ terjedelmű. 5ör Nyárkúti rétljen Molnár Pál és nemes Harnócz Farkas István szomszédóságában fekvő rét, mellynek terjedelme 6 h. és 746 □. Költ Pesten februar 150 napján 1843. Bod Dániel végrehajtó bíró. 2-2

Hágatási jelentés.

(41) Báró Fechtig Ferdinand ur gazdasági tisztsége részéről közhírül adatik: hogy Buleson, ns Krassó megyében, a Maros balpartján, Lippához 4 órányira, e folyó év martius 150 napjátul fogva junius utoljájá a következő telivér arab méneken hágattatás végett a t. cz. közönség rendelkezhetik: Vadnc hágattási díj 20 ezüst forint Hamdani — — 20 — — Harsa — — 10 — — Bedue I. — — 10 — — Bedue II. — — 10 — — A kik távolról küldik hágattásra kanczáikat, sziveskedjenek ebbeli szándékjokat elbb-az urodalmi tisztséggel levélben közölni, hogy mind alkalmas istálló, mind a legillendőbb áron történendő élelmeztetés felől gondoskodni lehessen. 3-3